

دوره دهم - سال اول

شماره چاپ: ۱۱۵

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۴/۳۰

شماره ثبت: ۱۰۴

«لایحه احکام مورد نیاز اجرای

برنامه ششم توسعه

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) - ویرایش جایگزین»

۱. بررسی مواد (۱) تا (۱۴)

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

کد موضوعی: ۳۴۰
شماره مسلسل: ۱۵۱۰۰
آبان‌ماه ۱۳۹۵

«لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) - ویرایش جایگزین»
۱. بررسی مواد (۱) تا (۱۴)

مقدمه

در این گزارش نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص مواد لایحه برنامه ششم توسعه در مقابل هر کدام از بندها به همراه پیشنهادهای اصلاحی، جایگزین و بندهای الحاقی مرتبط با هر یک از مواد بیان شده است.

شایان ذکر است در این گزارش به منظور جلوگیری از تطویل، لایحه برنامه ششم صرفاً از منظر هر یک از حوزه‌های تخصصی، بررسی شده است و بررسی لایحه مذکور از منظر تطابق با قانون اساسی و سایر اسناد بالادستی، در گزارش‌های تفصیلی دیگری مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول اظهار نظر کارشناسی در خصوص مواد لایحه برنامه ششم توسعه

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم																																																																			
		شرح ماده	ماده																																																																		
	با توجه به اهمیت موضوع در گزارش مستقلی اظهار نظر شده است.	<p>به منظور دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالیانه ۸ درصد و ضریب جینی ۰/۳۴ در سال پایانی برنامه، اهداف کمی کلان و بخش‌های اقتصادی به تفکیک جداول ۱ و ۲ تعیین می‌شوند.</p> <p>جدول ۱. تصویر شاخص‌های مهم اقتصاد کلان در برنامه ششم توسعه در لایحه برنامه ششم</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف</th> <th>نام شاخص</th> <th>واحد اندازه‌گیری</th> <th>۱۳۹۴</th> <th>۱۳۹۹</th> <th>متوسط در برنامه ششم (درصد)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱</td> <td>تولید ناخالص داخلی</td> <td>هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳</td> <td>۲۰۵۲</td> <td>۳۰۱۵</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۸</td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td>تولید سرانه</td> <td>میلیون ریال به ازای هر نفر به قیمت ثابت ۱۳۸۳</td> <td>۲۵۰۹</td> <td>۳۵۰۸</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۶/۷</td> </tr> <tr> <td>۳</td> <td>بهره‌وری کل عوامل تولید</td> <td>شاخص (۱۳۹۴=۱۰۰)</td> <td>۱۰۰</td> <td>۱۱۵</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۲/۸</td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td>تربیع یکنگاری</td> <td>درصد</td> <td>۱۱</td> <td>۷</td> <td>متوسط برنامه) ۹/۲</td> </tr> <tr> <td>۵</td> <td>تشکیل سرمایه ثابت ناخالص</td> <td>هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳</td> <td>۵۲۸</td> <td>۱۰۸۰</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۱۵/۴</td> </tr> <tr> <td>۶</td> <td>هزینه‌های عمرانی بخش خصوصی</td> <td>هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳</td> <td>۱۰۲۶</td> <td>۱۳۶۶</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۵/۸</td> </tr> <tr> <td>۷</td> <td>مشارکت غیرنفتی کالا و خدمات (نیون میقات گاز)</td> <td>میلیون دلار</td> <td>۴۲۰۸۶</td> <td>۱۱۴۶۸۹</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۲۱/۸</td> </tr> <tr> <td>۸</td> <td>واردات کل</td> <td>میلیون دلار</td> <td>۶۶۵۵۸</td> <td>۱۴۳۲۲۲</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۱۶/۶</td> </tr> <tr> <td>۹</td> <td>تقدیرگی</td> <td>هزار میلیارد ریال</td> <td>۱۰۱۷</td> <td>۲۲۲۷</td> <td>متوسط رشد سالانه) ۱۸</td> </tr> <tr> <td>۱۰</td> <td>تربیع تورم</td> <td>درصد</td> <td>۱۱/۲ (محرکز)</td> <td>۸/۹</td> <td>متوسط برنامه) ۹/۸</td> </tr> </tbody> </table>	ردیف	نام شاخص	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۴	۱۳۹۹	متوسط در برنامه ششم (درصد)	۱	تولید ناخالص داخلی	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۰۵۲	۳۰۱۵	متوسط رشد سالانه) ۸	۲	تولید سرانه	میلیون ریال به ازای هر نفر به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۵۰۹	۳۵۰۸	متوسط رشد سالانه) ۶/۷	۳	بهره‌وری کل عوامل تولید	شاخص (۱۳۹۴=۱۰۰)	۱۰۰	۱۱۵	متوسط رشد سالانه) ۲/۸	۴	تربیع یکنگاری	درصد	۱۱	۷	متوسط برنامه) ۹/۲	۵	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۵۲۸	۱۰۸۰	متوسط رشد سالانه) ۱۵/۴	۶	هزینه‌های عمرانی بخش خصوصی	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۱۰۲۶	۱۳۶۶	متوسط رشد سالانه) ۵/۸	۷	مشارکت غیرنفتی کالا و خدمات (نیون میقات گاز)	میلیون دلار	۴۲۰۸۶	۱۱۴۶۸۹	متوسط رشد سالانه) ۲۱/۸	۸	واردات کل	میلیون دلار	۶۶۵۵۸	۱۴۳۲۲۲	متوسط رشد سالانه) ۱۶/۶	۹	تقدیرگی	هزار میلیارد ریال	۱۰۱۷	۲۲۲۷	متوسط رشد سالانه) ۱۸	۱۰	تربیع تورم	درصد	۱۱/۲ (محرکز)	۸/۹	متوسط برنامه) ۹/۸	۱
ردیف	نام شاخص	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۴	۱۳۹۹	متوسط در برنامه ششم (درصد)																																																																
۱	تولید ناخالص داخلی	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۰۵۲	۳۰۱۵	متوسط رشد سالانه) ۸																																																																
۲	تولید سرانه	میلیون ریال به ازای هر نفر به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۵۰۹	۳۵۰۸	متوسط رشد سالانه) ۶/۷																																																																
۳	بهره‌وری کل عوامل تولید	شاخص (۱۳۹۴=۱۰۰)	۱۰۰	۱۱۵	متوسط رشد سالانه) ۲/۸																																																																
۴	تربیع یکنگاری	درصد	۱۱	۷	متوسط برنامه) ۹/۲																																																																
۵	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۵۲۸	۱۰۸۰	متوسط رشد سالانه) ۱۵/۴																																																																
۶	هزینه‌های عمرانی بخش خصوصی	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۱۰۲۶	۱۳۶۶	متوسط رشد سالانه) ۵/۸																																																																
۷	مشارکت غیرنفتی کالا و خدمات (نیون میقات گاز)	میلیون دلار	۴۲۰۸۶	۱۱۴۶۸۹	متوسط رشد سالانه) ۲۱/۸																																																																
۸	واردات کل	میلیون دلار	۶۶۵۵۸	۱۴۳۲۲۲	متوسط رشد سالانه) ۱۶/۶																																																																
۹	تقدیرگی	هزار میلیارد ریال	۱۰۱۷	۲۲۲۷	متوسط رشد سالانه) ۱۸																																																																
۱۰	تربیع تورم	درصد	۱۱/۲ (محرکز)	۸/۹	متوسط برنامه) ۹/۸																																																																
	با توجه به اهمیت موضوع در گزارش مستقلی اظهار نظر شده است.	<p>جدول ۲. تصویر متغیرهای اقتصادی بخش‌های اقتصادی در دوره برنامه ششم (درصد) در لایحه برنامه ششم</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>شاخص‌ها</th> <th>کشاورزی</th> <th>نفت</th> <th>معدن</th> <th>صنعت</th> <th>آب و برق و گاز</th> <th>آب و ساختمان</th> <th>حمل و نقل و ارتباطات</th> <th>سایر خدمات</th> <th>جمع</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>متوسط رشد سالانه ارزش افزوده (درصد)</td> <td>۵</td> <td>۹/۳</td> <td>۸/۸</td> <td>۹/۳</td> <td>۸/۳</td> <td>۶/۴</td> <td>۸/۳</td> <td>۱۹/۴</td> <td>۵/۸</td> </tr> <tr> <td>متوسط رشد سالانه اشتغال (درصد)</td> <td>۱/۹</td> <td>۲/۱</td> <td>۴/۶</td> <td>۲/۴</td> <td>۵/۹</td> <td>۲/۷</td> <td>۵</td> <td>۹/۵</td> <td>۴/۶</td> </tr> <tr> <td>متوسط رشد سالانه سرمایه‌گذاری (درصد)</td> <td>۸/۲</td> <td>۳/۱۹</td> <td>۱۸/۸</td> <td>۲۰/۸</td> <td>۱۹/۱</td> <td>۱۵/۷</td> <td>۴۴</td> <td>۱۳/۳</td> <td>۱۵/۴</td> </tr> <tr> <td>متوسط رشد سالانه بهره‌وری کل عوامل تولید (درصد)</td> <td>۲/۳</td> <td>۵</td> <td>۲/۷</td> <td>۴/۵</td> <td>۲/۴</td> <td>۲/۲</td> <td>۲/۳</td> <td>۷/۵</td> <td>-۰/۶</td> </tr> </tbody> </table>	شاخص‌ها	کشاورزی	نفت	معدن	صنعت	آب و برق و گاز	آب و ساختمان	حمل و نقل و ارتباطات	سایر خدمات	جمع	متوسط رشد سالانه ارزش افزوده (درصد)	۵	۹/۳	۸/۸	۹/۳	۸/۳	۶/۴	۸/۳	۱۹/۴	۵/۸	متوسط رشد سالانه اشتغال (درصد)	۱/۹	۲/۱	۴/۶	۲/۴	۵/۹	۲/۷	۵	۹/۵	۴/۶	متوسط رشد سالانه سرمایه‌گذاری (درصد)	۸/۲	۳/۱۹	۱۸/۸	۲۰/۸	۱۹/۱	۱۵/۷	۴۴	۱۳/۳	۱۵/۴	متوسط رشد سالانه بهره‌وری کل عوامل تولید (درصد)	۲/۳	۵	۲/۷	۴/۵	۲/۴	۲/۲	۲/۳	۷/۵	-۰/۶	۲																
شاخص‌ها	کشاورزی	نفت	معدن	صنعت	آب و برق و گاز	آب و ساختمان	حمل و نقل و ارتباطات	سایر خدمات	جمع																																																												
متوسط رشد سالانه ارزش افزوده (درصد)	۵	۹/۳	۸/۸	۹/۳	۸/۳	۶/۴	۸/۳	۱۹/۴	۵/۸																																																												
متوسط رشد سالانه اشتغال (درصد)	۱/۹	۲/۱	۴/۶	۲/۴	۵/۹	۲/۷	۵	۹/۵	۴/۶																																																												
متوسط رشد سالانه سرمایه‌گذاری (درصد)	۸/۲	۳/۱۹	۱۸/۸	۲۰/۸	۱۹/۱	۱۵/۷	۴۴	۱۳/۳	۱۵/۴																																																												
متوسط رشد سالانه بهره‌وری کل عوامل تولید (درصد)	۲/۳	۵	۲/۷	۴/۵	۲/۴	۲/۲	۲/۳	۷/۵	-۰/۶																																																												

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم																																																								
		شرح ماده	ماده																																																							
	با توجه به اهمیت موضوع در گزارش مستقلی اظهار نظر شده است.	<p>منابع مورد نیاز برای دستیابی به اهداف برنامه ششم به شرح جداول ۳ و ۴ برآورد می‌شوند:</p> <p>جدول ۳. منابع مالی سالانه سرمایه‌گذاری برنامه ششم توسعه به تفکیک روش‌های مختلف تأمین در لایحه برنامه ششم</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>عنوان</th> <th>مبلغ (هزار میلیارد ریال)</th> <th>سهم از کل (درصد)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>منابع بخش عمومی برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای</td> <td>۱۰۵۰</td> <td>۱۴/۵</td> </tr> <tr> <td>صندوق توسعه ملی</td> <td>۵۷۸</td> <td>۸</td> </tr> <tr> <td>بازار سرمایه</td> <td>۹۵۰</td> <td>۱۲/۱</td> </tr> <tr> <td>تسهیلات بانکی</td> <td>۱۸۰۰</td> <td>۲۴/۸</td> </tr> <tr> <td>از محل آورده بخش خصوصی</td> <td>۲۴۰</td> <td>۳/۳</td> </tr> <tr> <td>منابع داخلی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی</td> <td>۱۰۲۰</td> <td>۱۴/۱</td> </tr> <tr> <td>منابع مالی خارجی</td> <td>۱۶۰۷</td> <td>۲۲/۲</td> </tr> <tr> <td>جمع</td> <td>۷۲۴۳</td> <td>۱۰۰</td> </tr> </tbody> </table> <p>جدول ۴. برآورد منابع و مصارف بودجه عمومی دولت در برنامه ششم توسعه (هزار میلیارد ریال) در لایحه برنامه ششم</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>عنوان شاخصی / هدف کمی</th> <th>۱۳۹۴</th> <th>۱۳۹۹</th> <th>متوسط رشد سالانه برنامه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>درآمدهای عمومی</td> <td>۱۱۲۹/۹</td> <td>۳۶۶۴/۷</td> <td>۲۶/۵</td> </tr> <tr> <td>درآمدهای مالیاتی</td> <td>۸۰۶</td> <td>۲۹۳۳</td> <td>۲۹/۵</td> </tr> <tr> <td>سایر درآمدها</td> <td>۳۲۳/۷</td> <td>۷۳۱/۵</td> <td>۱۷/۷</td> </tr> <tr> <td>واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای</td> <td>۶۴۶</td> <td>۱۱۷۸/۲</td> <td>۱۲/۸</td> </tr> <tr> <td>منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی</td> <td>۶۴۱/۳</td> <td>۱۱۱۲/۶</td> <td>۱۱/۷</td> </tr> <tr> <td>فروش اموال منقول و غیرمنقول</td> <td>۴/۷</td> <td>۱۵/۵</td> <td>۲۶/۸</td> </tr> </tbody> </table>	عنوان	مبلغ (هزار میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)	منابع بخش عمومی برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۰۵۰	۱۴/۵	صندوق توسعه ملی	۵۷۸	۸	بازار سرمایه	۹۵۰	۱۲/۱	تسهیلات بانکی	۱۸۰۰	۲۴/۸	از محل آورده بخش خصوصی	۲۴۰	۳/۳	منابع داخلی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی	۱۰۲۰	۱۴/۱	منابع مالی خارجی	۱۶۰۷	۲۲/۲	جمع	۷۲۴۳	۱۰۰	عنوان شاخصی / هدف کمی	۱۳۹۴	۱۳۹۹	متوسط رشد سالانه برنامه	درآمدهای عمومی	۱۱۲۹/۹	۳۶۶۴/۷	۲۶/۵	درآمدهای مالیاتی	۸۰۶	۲۹۳۳	۲۹/۵	سایر درآمدها	۳۲۳/۷	۷۳۱/۵	۱۷/۷	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۴۶	۱۱۷۸/۲	۱۲/۸	منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی	۶۴۱/۳	۱۱۱۲/۶	۱۱/۷	فروش اموال منقول و غیرمنقول	۴/۷	۱۵/۵	۲۶/۸	۲
عنوان	مبلغ (هزار میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)																																																								
منابع بخش عمومی برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۰۵۰	۱۴/۵																																																								
صندوق توسعه ملی	۵۷۸	۸																																																								
بازار سرمایه	۹۵۰	۱۲/۱																																																								
تسهیلات بانکی	۱۸۰۰	۲۴/۸																																																								
از محل آورده بخش خصوصی	۲۴۰	۳/۳																																																								
منابع داخلی شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی	۱۰۲۰	۱۴/۱																																																								
منابع مالی خارجی	۱۶۰۷	۲۲/۲																																																								
جمع	۷۲۴۳	۱۰۰																																																								
عنوان شاخصی / هدف کمی	۱۳۹۴	۱۳۹۹	متوسط رشد سالانه برنامه																																																							
درآمدهای عمومی	۱۱۲۹/۹	۳۶۶۴/۷	۲۶/۵																																																							
درآمدهای مالیاتی	۸۰۶	۲۹۳۳	۲۹/۵																																																							
سایر درآمدها	۳۲۳/۷	۷۳۱/۵	۱۷/۷																																																							
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۴۶	۱۱۷۸/۲	۱۲/۸																																																							
منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی	۶۴۱/۳	۱۱۱۲/۶	۱۱/۷																																																							
فروش اموال منقول و غیرمنقول	۴/۷	۱۵/۵	۲۶/۸																																																							

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>کارکرد این ماده به شکل فعلی مشخص نیست. اولاً درباره برخی موضوعات خاص مانند اشتغال در عمل در لایحه سیاست‌های جامع و مانعی اتخاذ نشده است و ثانیاً معلوم نیست که تفاوت این موضوعات با سایر موضوعات و مسائل کشور در تخصیص بودجه سنواتی و سایر موارد چگونه خواهد بود.</p>	<p>در طی سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۵، موضوعات زیر، مسائل محوری برنامه می‌باشد که طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با آنها و همچنین برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در بودجه‌ریزی سالانه از اولویت برخوردار خواهند بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> - موضوعات خاص راهبردی شامل آب و محیط‌زیست - موضوعات خاص مکان‌محور شامل توسعه سواحل مکران و بازآفرینی ناکارآمد شهری - موضوعات خاص بخشی پیشروی اقتصاد شامل معدن و صنایع معدنی، گردشگری، ترانزیت و حمل‌ونقل ریلی، فناوری‌های نوین و انرژی - موضوعات خاص کلان‌فرابخشی شامل محیط کسب‌وکار، اشتغال، تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، توأمندسازی محرومان و فقرا 	۳
پیشنهاد حذف این ماده	<p>ماده پیشنهادی دارای ایرادات و ابهاماتی به شرح زیر است:</p> <p>۱. ماده فوق‌الذکر با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی مغایرت دارد، توضیح اینکه به موجب این ماده، سازمان برنامه و بودجه در خصوص مراجع و دستگاه‌های اجرایی و</p>	<p>در مورد آراء حل اختلاف مراجع و دستگاه‌های اجرایی که در اجرای اصول یکصدوسی و چهارم و یکصدوسی‌نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و یا در اجرای قوانین و مقررات مربوط صادر می‌شود، چنانچه به هر دلیل دستگاه اجرایی ذی‌ربط از اجرای</p>	۴

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>وزارت امور اقتصاد و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) در خصوص شرکت‌های دولتی و یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت حق خواهند داشت، بدون در نظر گرفتن محدودیت‌های جابجایی در بودجه، نسبت به کسر مبلغ موضوع حکم از محل اعتبارات بودجه سنواتی دستگاه محکوم کسر و به اعتبارات تخصیص یافته دستگاه اجرایی ذینفع اضافه یا با مطالبات آنها تهاتر نمایند، در حالی که به براساس اصل پنجاه و دوم قانون اساسی بودجه سنواتی به موجب لایحه دولت ارائه و به تصویب مجلس می‌رسد و دخل و تصرف در آن نیز تابع مقررات مقرر در قانون است و سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصاد و دارایی حق نخواهد داشت نسبت به انجام حکم مذکور خارج از چارچوب قانون بودجه و یا قانون اصلاح آن اقدام نمایند و باید هر مورد، به صورت مستقل در قانون بودجه ذکر شود که چه میزان مبلغ، از کدام دستگاه، در اجرای چه حکمی، به چه دستگاهی منتقل می‌شود.</p> <p>مضاف بر نکته فوق‌الاشاره، در ماده پیشنهادی، سقف زمانی ۱۸ ماهه را در نظر گرفته است. سؤال اینجاست که با وجود این ظرف زمانی، چرا موضوع حکم در لایحه بودجه پیش‌بینی نشود و اختیار دخل و تصرف به سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصاد و دارایی داده شود؟</p>	<p>تصمیم مرجع حل اختلاف خودداری نماید، علاوه بر برخورد قانونی با مستنکف یا مستنکفین در چارچوب قانون رسیدگی به تخلفات اداری، سازمان برنامه و بودجه کشور مطابق رأی مرجع مذکور، حداکثر ظرف مدت هجده ماه از تاریخ وصول رأی، بدون الزام به رعایت محدودیت‌های جابجایی در بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای، از محل تخصیص اعتبارات بودجه سنواتی دستگاه، مبلغ مربوط را کسر و به اعتبارات تخصیص یافته دستگاه اجرایی ذینفع اضافه و یا با مطالبات آنها تهاتر می‌نماید. در خصوص شرکت‌های دولتی و یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اجرای حکم مذکور از محل حساب مؤسسات و شرکت‌های یاد شده نزد خزانه بر عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) می‌باشد</p>	۴

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>۲. این ماده با اصل یکصد و پنجاه و سوم قانون اساسی نیز دارای مغایرت است، توضیح اینکه تهاتر در بودجه مبتنی بر اصل کاملیت و جامعیت بودجه، وجود ندارد و به موجب اصل پنجاه و سوم «کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد»، لذا باید مبلغ موضوع حکم به حساب خزانه‌داری کل واریز شود و مطالبات دستگاه محکوم علیه نیز به موجب قانون به این دستگاه تخصیص یابد و نمی‌توان این مطالبه و دین را تهاتر نمود.</p> <p>۳. عبارت «... و یا در اجرای قوانین و مقررات مربوط...» که در صدر ماده ذکر شده است، دارای ابهام است. توضیح اینکه حکم مذکور با درج حرف «و یا» از احکام موضوع اصول یکصد و سی و چهارم و یکصد و سی و نهم قانون اساسی منفک شده است و به این معناست که مقرره‌ای (غیر از قانون و جدای از مقرره مصوب هیئت وزیران) می‌تواند به حل اختلاف موضوع این ماده بپردازد، که مصداق خارجی آن مبهم و امکان آن مغایر با قانون اساسی است.</p>		۴

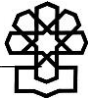
پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت مالیاتی و حقوق ورودی علاوه بر آنچه که در قوانین مربوطه تصویب شده است برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی طی سال‌های اجرای برنامه ممنوع است.	<p>کلمه «جدید» در عبارت «هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت مالیاتی و حقوق ورودی جدید» ابهام دارد. شاید بخشی از فعالیت‌های اقتصادی یا فعالان اقتصادی از قبل و در قوانین مصوب مشمول یک نوع امتیاز مالیاتی خاص (در قالب معافیت، تخفیف یا مشوق مالیاتی) شده باشند و طرح یا لایحه‌ای برای بسط دوره زمانی یا دامنه شمولیت آن مشوق ارائه شود. در این شرایط ممکن است با این عبارت پیشنهاد جدید مشمول حکم بند «۱» ماده (۴) لایحه نشده و عنوان شود که این امتیاز مالیاتی جدید محسوب نشده و از قبل بوده است. این در حالی است که هدف قانونگذار از ارائه حکم فوق در لایحه برنامه ششم توسعه؛ اولاً توقف ارائه هر نوع مشوق مالیاتی بی‌هدف و ثانیاً در صورت ارائه مشوق مالیاتی جدید به یک بخش از طرف دولت (در قالب لایحه) یا مجلس (در قالب طرح)، ضرورت و اهمیت وجودی آن با رأی دوسوم نمایندگان تأیید شود.</p> <p>از نظر جامعه هدف نیز حکم فوق تکلیف را مشخص نکرده است. مثلاً مشخص نیست جامعه هدف اشخاص حقیقی است یا حقوقی یا هر دو. بنابراین برای جلوگیری از تفسیرپذیری آتی و اطلاع زمان مجلس درخصوص استفساریه در این مورد، در پیشنهاد ارائه شده از طرف مرکز هدف نهایی و جامعه مد نظر به درستی تبیین شده است.</p>	<p>به منظور تحقق صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان برنامه ششم:</p> <p>۱. برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت مالیاتی و حقوق ورودی جدید طی برنامه ممنوع است.</p>	۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>سناریوی اول</p> <p>(رویکرد ملی - توزیع منابع بند «الف» توسط سازمان و بقیه توسط مکانیسم تمرکز وجوه)</p> <p>الف) عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و همچنین عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره «۱» ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها به شرح ذیل توزیع می‌گردد:</p> <p>الف) عوارض وصولی موضوع بند «الف» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده از مؤدیان با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور، توسط سازمان امور مالیاتی کشور براساس شاخص جمعیت به نسبت بیست و پنج درصد (۲۵٪) برای کلانشهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) و بیست درصد (۲۰٪) برای روستاها، پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) سایر شهرها به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌گردد.</p> <p>تبصره «۱» - سهم روستاهای فاقد دهیاری به حساب فرمانداری‌های شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه ریزی شهرستان صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها شود. فرمانداری‌ها موظفند گزارش عملکرد این تبصره را هر ۶ ماه یکبار به شورای عالی استان ارائه نمایند.</p> <p>تبصره «۲» - پنج درصد (۵٪) عوارض ارزش افزوده مربوط به هر شهرستان برای تأمین منابع مالی مورد نیاز ایجاد زیرساخت‌های مربوط به مدیریت پسماند و فاضلاب شهرک‌های صنعتی، کمربند سبز در محوطه داخل و اطراف</p>	<p>به نظر می‌رسد ضروری است در تدوین مدل پیشنهادی برای اصلاح مفاد بند «۲» ماده (۵) لایحه برنامه ششم توسعه، موارد زیر مدنظر قرار گیرد؛</p> <p>۱. منابع مربوط به عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور موضوع بندهای «الف»، «ب»، «ج»، «د» و تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده جزو منابع عمومی کشور محسوب نمی‌شود از همین رو این منابع در قانون مالیات بر ارزش افزوده یا به طور مستقیم به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌شد یا در حساب تمرکز وجوه وزارت کشور متمرکز می‌شد تا از طریق این نهاد بین شهرداری‌ها و دهیاری‌ها توزیع شود. بنابراین واریز کردن این بخش از منابع قانون مالیات بر ارزش افزوده در حساب خزانه به شکل مد نظر لایحه پیشنهادی از نظر منطق حسابداری ملی و قانون محاسبات عمومی محل اشکال بوده و ممکن است شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را در دسترسی به منابع مالی مورد نیاز دچار برخی مشکلات و محدودیت‌ها کند. واقعیت این است که عملکرد نظام مدیریت شهری و روستایی کشور براساس تصمیمات و تدابیر اتخاذ شده در نهاد شوراهای اسلامی شهر و روستا</p>	<p>۲. جزء «ج» عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و همچنین عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره «۱» ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها به شرح ذیل توزیع می‌گردد:</p> <p>الف) عوارض موضوع بند «الف» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مربوط به هر استان، به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان به نسبت شاخص‌ها و ضرایبی که به موجب آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک سازمان و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های آن استان توزیع گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری، به حساب فرمانداری شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها شود.</p>	۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>شهرک‌ها و تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام شهرک‌ها و نواحی صنعتی شهرستان با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به همان شهرستان کسر می‌گردد.</p> <p>ب) عوارض وصولی موضوع بند «ب»، «ج»، «د» و «ه» ماده (۳۸) و همچنین عوارض شماره‌گذاری موضوع بند «ج» ماده (۴۳) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده از مؤدیان با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور، توسط سازمان امور مالیاتی کشور به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مزبور به نسبت بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) برای کلانشهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) و بیست درصد (۲۰٪) برای روستاها براساس شاخص جمعیت، پنجاه‌وپنج درصد (۵۵٪) سایر شهرها براساس شاخص جمعیت و کمتر توسعه‌یافتگی، تحت نظر کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و وزارت کشور و یک نفر ناظر به انتخاب کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، مطابق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور و شورای عالی استان‌ها به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌شود.</p> <p>تبصره «۱»- سهم روستاهای فاقد دهیاری به حساب فرمانداری‌های شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها صرف امور عمران و آبادانی شهرها، روستاها و شهرک و نواحی صنعتی آن شهرستان شود.</p>	<p>شکل می‌گیرد و برای این منظور نیز مقرر شده است منابع درآمدی پایداری مربوط به این بخش که در قانون مالیات بر ارزش‌افزوده پیش‌بینی شده است به صورت مستقیم یا از طریق حساب تمرکز وجوه نزد وزارت کشور در اختیار آنها قرار گیرد. در این شرایط واریز نمودن منابع مربوط به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در حساب خزانه یا موکول کردن تخصیص آن به نظر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و یا شاخص‌های این شورا مطلوب ارزیابی نمی‌شود.</p> <p>۲. ضروری است شاخص‌های تعیین‌کننده میزان بهره‌مندی هر شهرستان، شهر یا روستا از منابع موضوع قانون مالیات بر ارزش‌افزوده به صورت دقیق در قانون پیش‌بینی شود و این موضوع نباید به آیین‌نامه یا نهادهای دیگری موکول شود.</p> <p>۳. ضروری است شاخص‌های مربوط به نحوه توزیع منابع مربوط به بندهای «ب»، «ج»، «د» و همچنین عوارض ارزش‌افزوده دریافتی از گاز طبیعی و عوارض شماره‌گذاری خودروها که مقرر شده است به صورت ملی و با نسبت‌های مشخص بین کلانشهرها، شهرها و روستا توزیع شود، در متن قانون تعیین گردد و تعیین آنها به دستورالعمل محول نشود. همچنین در پیشنهاد ارائه شده عبارت «کلانشهرها» بیان شده است که در</p>	<p>ب) عوارض موضوع بندهای «ب»، «ج» و «د» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و همچنین عوارض ارزش‌افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره‌گذاری خودروها موضوع بند «ج» ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت بیست درصد (۲۰٪) سهم کلانشهرها، پنجاه درصد (۵۰٪) سایر شهرها و سی درصد (۳۰٪) روستاها براساس شاخص‌هایی که به موجب دستورالعملی که مشترکاً توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می‌شود، محاسبه و بین شهرداری‌ها و دهیاری‌ها توزیع می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری، به حساب فرمانداری شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها صرف امور عمران و آبادانی شهرها، روستاها و شهرک و نواحی صنعتی آن شهرستان شود.</p>	۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>تبصره «۲»- فهرست شهرهای کمتر توسعه‌یافته و ضرایب کمتر توسعه‌یافتگی توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام می‌شود. سهم شهرهای کمتر توسعه‌یافته با اعمال ضرایب کمتر توسعه‌یافتگی که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام می‌شود تعیین خواهد شد.</p> <p>ج) عوارض وصولی موضوع تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده در خصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوهات قانونی مذکور، توسط سازمان امور مالیاتی کشور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و شاخص جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، به حساب شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و فرمانداری‌های هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری)، واریز می‌شود، تا در راستای ارتقا و بهبود محیط‌زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز هزینه شود.</p> <p>در صورتی که آلودگی واحدهای تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض مزبور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های متأثر شهرستان‌های مربوط توزیع می‌شود.</p>	<p>هیچ قانونی غیر از قانون مالیات بر ارزش‌افزوده تعریفی از مفهوم فوق وجود ندارد. بنابراین لازم است تعریف این عبارت به‌طور دقیق مشخص شود.</p> <p>۴. در رابطه با منابع اختصاص یافته (سی درصد عوارض ارزش‌افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کوچک و نواحی صنعتی و پروژه‌های نیمه‌تمام شهرک‌ها و نواحی صنعتی و شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای آن شهرستان به نسبت کسر می‌گردد.</p> <p>ج) عوارض موضوع تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده در خصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، با نظر کمیته برنامه‌ریزی هر شهرستان بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و فرمانداری‌های هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری)، توزیع می‌شود، تا در راستای ارتقاء و بهبود محیط‌زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست، ارائه و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی، ایجاد و توسعه زیر ساخت‌های شهری و روستایی، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز و ورزشی هزینه شود.</p>	<p>همچنین سی درصد عوارض ارزش‌افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی شهرستان‌ها برای تأمین زیرساخت‌ها و تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام شهرک‌ها و نواحی صنعتی و شهرستان با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای آن شهرستان به نسبت کسر می‌گردد.</p> <p>ج) عوارض موضوع تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده در خصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، با نظر کمیته برنامه‌ریزی هر شهرستان بین شهرداری‌ها و فرمانداری‌های هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری)، توزیع می‌شود، تا در راستای ارتقاء و بهبود محیط‌زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست، ارائه و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی، ایجاد و توسعه زیر ساخت‌های شهری و روستایی، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز و ورزشی هزینه شود.</p>	۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلاینده‌گی در دو یا چند استان واقع شده باشند، عوارض آلاینده‌گی واحدها به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر شهرستان مربوط بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های شهرها و روستاهای شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.</p> <p>تخصیص و هزینه‌کرد منابع مربوط به این بند و تبصره «۲» بند «الف» در بخش‌هایی غیر از موارد تصریح شده در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و وجوه عمومی محسوب می‌شود.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی مربوط به این بند به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>تبصره (الحاقی) - وزارت کشور و سازمان امور مالیاتی کل کشور موظفند هر سه ماه یک‌بار گزارش عملکرد مربوط به وجوه دریافتی و واریزی موضوع بندهای «الف»، «ب» و «ج» این ماده را به تفکیک استان، شهرستان، شهر، روستا و فرمانداری‌های ذینفع به شورای عالی استان‌های و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>	<p>رویکرد توزیع استانی شود. این تغییر در خصوص منابع موضوع بند «الف» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده به عنوان بخش عمده از منابع عوارضی سهم شهرداری‌ها راهگشا خواهد بود.</p> <p>۶. منابع مالی حاصل از اجرای مفاد تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده یا همان عوارض موسوم به عوارض آلاینده‌گی محدود است. بررسی عملکرد مربوط به این بخش از درآمدهای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده نشان‌دهنده این است که در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴ به‌طور متوسط هر سال رقمی معادل ۵۱۲۰ میلیارد ریال از این محل عوارض دریافت شده است. بنابراین باید توجه شود که نباید مصارف متعدد و متنوع را به منابع محدود و مختصر حاصل از عوارض آلاینده‌گی گره زد. با این توضیحات و با توجه به وضعیت هشدار محیط زیست در برخی از بخش‌ها و آلودگی‌های شدید منابع آب، خاک و هوا، پیشنهاد می‌شود این منابع محدود صرفاً صرف رفع معضلات زیست‌محیطی شود و از تعیین سایر اولویت‌ها در این بخش (ارائه و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های شهری و روستایی و ورزشی) اجتناب شود. علاوه‌براین باید تضمین لازم از نظر قانونی برای هزینه‌کرد منابع این بخش در راستای</p>	<p>در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض مزبور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر، با نظر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.</p> <p>در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، عوارض آلاینده‌گی واحدهای بزرگ به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر استان‌ها، با نظر کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت کشور، سازمان و برنامه‌ریزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و سازمان حفاظت محیط‌زیست بین استان‌های متأثر توزیع می‌شود.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی مربوط به پیشنهاد سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد</p>	۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>سناریوی دوم (رویکرد ملی-توزیع منابع همه بندها توسط سازمان)</p> <p>بند «۲» ماده (۵)</p> <p>عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و همچنین عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره «۱» ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها به شرح ذیل توزیع می‌گردد:</p> <p>الف) عوارض موضوع بند «الف»، «ب»، «ج» و «د» ماده (۳۸) و بند «ج» ماده (۴۳) قانون مالیات بر ارزش افزوده از مؤدیان با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور، توسط سازمان امور مالیاتی کشور به نسبت بیست و پنج درصد (۲۵٪) برای کلانشهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) و بیست درصد (۲۰٪) برای روستاها براساس شاخص جمعیت، پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) سایر شهرها براساس شاخص جمعیت و کمتر توسعه یافته‌گی، به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌گردد.</p> <p>تبصره «۱»- سهم روستاهای فاقد دهیاری به حساب فرمانداری‌های شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه ریزی شهرستان صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها شود. فرمانداری‌ها موظفند گزارش عملکرد این تبصره را هر ۶ ماه یکبار به شورای عالی استان ارائه نمایند.</p> <p>تبصره «۲»- فهرست شهرهای کمتر توسعه یافته و ضرایب کمتر توسعه یافته‌گی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام می‌شود. سهم</p>	<p>رفع آلاینده‌گی و بهبود محیط زیست تصریح شود تا منابع این بخش در محل دیگری صرف نشود.</p> <p>با توجه به مراتب فوق؛ در صورت تمایل نمایندگان مجلس به تعیین تکلیف نحوه توزیع منابع موبوط به عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده در قالب برنامه ششم توسعه، پیشنهاد می‌شود مفاد بند «۲» ماده (۵) با دو اولویت تعیین شده مورد اصلاح و بازنگری قرار گیرد.</p>		۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>شهرهای کمتر توسعه یافته با اعمال ضرایب کمتر توسعه یافتگی که توسط سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام می شود تعیین خواهد شد.</p> <p>تبصره «۳» - پنج درصد (۰.۵٪) عوارض ارزش افزوده مربوط به هر شهرستان برای تأمین منابع مالی مورد نیاز ایجاد زیرساخت های مربوط به مدیریت پسماند و فاضلاب شهرک های صنعتی، کمربند سبز در محوطه داخل و اطراف شهرک ها و تکمیل پروژه های نیمه تمام شهرک ها و نواحی صنعتی شهرستان با تصویب کمیته برنامه ریزی شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرک های صنعتی استان قرار می گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به همان شهرستان کسر می گردد.</p> <p>ب) عوارض وصولی موضوع تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده در خصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوهات قانونی مذکور، توسط سازمان امور مالیاتی کشور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلایندگی و شاخص جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، به حساب شهرداری ها، دهیاری ها و فرمانداری های هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری)، واریز می شود، تا در راستای ارتقا و بهبود محیط زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلایندگی و تخریب محیط زیست، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز هزینه شود.</p> <p>در صورتی که آلودگی واحدهای تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض مزبور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلایندگی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر بین شهرداری ها و دهیاری های متأثر شهرستان های مربوط توزیع می شود.</p>			۵

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلاینده‌گی در دو یا چند استان واقع شده باشند، عوارض آلاینده‌گی واحدها به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر شهرستان مربوط بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های شهرها و روستاهای شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.</p> <p>تخصیص و هزینه‌کرد منابع مربوط به این بند در بخش‌هایی غیر از موارد تصریح شده و مرتبط با محیط زیست، در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و وجوه عمومی محسوب می‌شود.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی مربوط به این بند به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>تبصره (الحاقی) - سازمان امور مالیاتی کل کشور موظفند هر سه ماه یک‌بار گزارش عملکرد مربوط به وجوه دریافتی و واریزی موضوع بندهای «الف» و «ب» این ماده را به تفکیک استان، شهرستان، شهر، روستا و فرمانداری‌های ذینفع به شورای عالی استان‌های و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>			۵
<p>متن لایحه حذف شود و پیشنهاد زیر جایگزین شود:</p> <p>متن جایگزین - به منظور مدیریت مؤثر و بهینه منابع و مصارف عمومی و اطلاع نمایندگان از تصمیمات آتی دولت، سازمان برنامه و بودجه مکلف است از سال دوم اجرای برنامه، بودجه‌های سالیانه را در یک چارچوب میان‌مدت بودجه‌ای شامل پیش‌بینی منابع و مصارف عمومی سه سال آینده مشتمل بر جدول منابع و مصارف و سقف مخارج</p>	<p>استدلال حذف - تدوین زیر برنامه سه‌ساله با اعمال تعدیل‌های لازم با توجه به تحولات اقتصادی عملاً به معنای بی‌خاصیت کردن برنامه ششم است.</p> <p>استدلال جایگزین - یکی از دلایل اصلی نوسان در وضعیت مالی کشورهای نفتی و عوارض گوناگون مترتب بر آن از جمله تسلط نفتی و تسلط مالی، کسری‌های</p>	<p>به‌منظور همسو کردن بودجه‌های سنواتی با برنامه‌های توسعه، ایجاد انضباط مالی، اصلاح فرآیندهای برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و همچنین نحوه نظارت بر عملکرد و هزینه‌های دولت تا پایان برنامه ششم:</p>	۶

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
وزارتخانه‌ها ارائه کند. چارچوب میان‌مدت مالی به همراه بودجه سالیانه که به تصویب مجلس می‌رسد، همه ساله به همراه بودجه سالیانه جهت اطلاع به مجلس ارائه می‌شود.	بودجه مزن و تورم ساختاری، مفهومی است که از آن به‌عنوان نزدیک‌بینی یاد می‌شود. نزدیک‌بینی یعنی اینکه سیاستگذار علیرغم اینکه به‌دلیل ماهیت نوسانی منابع در اختیار باید دوراندیشانه رفتار کند، توجه خود را صرفاً به سال پیش رو معطوف می‌کند و در نتیجه در هنگام نوسان درآمدها با مشکل مواجه می‌شود. یکی از علاج‌های مهم نزدیک‌بینی نفتی، چارچوب مالی میان‌مدت و بودجه‌ریزی بر مبنای بودجه میان‌مدت ^۱ است. در این چارچوب، بودجه‌ریز محتاطانه‌تر و با دید دوراندیشانه‌تری منابع و مصارف خود را تنظیم می‌کند و در هنگام نوسان، با مشکل کمتری مواجه می‌شود که به معنای آسیب‌پذیری کمتر در مقابل شوک‌های بیرونی و مقاوم‌تر شدن اقتصاد نیز هست.	۱. لویح بودجه سالانه را با ابتدای بر زیر برنامه‌های سه‌ساله، در چارچوب این قانون و با اعمال تعدیل‌های لازم با توجه به تحولات شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.	۶
		۲. سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی خالص صادرات گاز در سال سوم برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود که سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است تا پایان هر سال نسبت به واریز این وجوه اقدام کند.	
عبارت سال اول به جای سال سوم جایگزین شود.	واریز ۳ درصد از سال سوم، با بند «۱۰» سیاست‌های کمی برنامه ششم مغایر است و از سال اول باید ۳۰ درصد ریز شود.		

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
از عبارت «در مورد آن دسته از...» به بعد، حذف و عبارت زیر جایگزین می‌شود: شاخص‌های عملکردی متناسب با وظایف هر دستگاه توسط سازمان برنامه و بودجه مشخص شده و سازمان می‌تواند متناسب با درجه حصول به این اهداف، اقدام به تخصیص بودجه کند.	بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد بر مبنای بهای تمام شده، آن گونه که دولت در سال‌های اخیر بر آن پافشاری کرده است، در حال حاضر در هیچ کشوری اجرا نمی‌شود و در معدود کشورهایی که اجرا شده نیز شکست خورده است. به جای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد بر مبنای قیمت تمام شده، بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد بر مبنای شاخص‌های عملیاتی و به کار گرفتن سازوکار تخصیص بودجه بر مبنای درجه رسیدن به این اهداف رایج است.	۳. در اجرای ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری دستگاه‌های اجرایی مکلفند تا پایان برنامه ششم توسعه ۱۰۰ درصد از واحدهای عملیاتی خود را براساس بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اداره کنند، در مورد آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که بخشی از فعالیت‌های خود را براساس بهای تمام شده اداره می‌نمایند، مبالغی که براساس تفاهمنامه عملکرد به حساب واحد مجری (عملیاتی) فعالیت واگذار شده واریز می‌گردد، به عنوان کمک تلقی شده و به هزینه قطعی منظور می‌شود و بدون الزام به رعایت قوانین مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی و صرفاً براساس آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی که متضمن پیش‌بینی نحوه نظارت بر هزینه‌ها و تحقق اهداف پیش‌بینی شده است، هزینه می‌شود.	۶
شروع طرح و پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی جدید در دوره برنامه ششم پس از رعایت مفاد ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. طرح‌های مزبور در قالب بودجه سنواتی به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.	متن ماده احتمالاً به دنبال سخت‌تر کردن شرایط تصویب طرح جدید بوده است، ولی با این حال این ابهام را ایجاد می‌کند که شروع طرح جدید نیازمند تصویب مجلس نبوده و حتی نیازمند رعایت مفاد مد نظر در ماده (۲۳) قانون الحاق ۲ نیز نمی‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود ضمن تصریح به لزوم طی فرآیند مورد نظر در ماده (۲۳) قانون الحاق ۲ و همچنین لزوم	۴. شروع طرح و پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی جدید در دوره برنامه ششم توسعه صرفاً با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	درج طرح‌های جدید در پیوست شماره ۱ لایحه بودجه، هر طرح به‌طور جداگانه به تصویب هیئت وزیران برسد.		
بند «۵» ماده (۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود: دولت مکلف است با بازنگری و غربالگری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود، نسبت به توقف طرح‌هایی که واجد شرایط مذکور در ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) نیستند اقدام نماید. برای این منظور سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی آیین‌نامه پیشنهادی جهت اولویت‌بندی طرح‌ها را تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد می‌کند. در این آیین‌نامه معیارهای اولویت‌بندی از جمله تعادل منطقه‌ای، اشتغالزایی، پیشرفت فیزیکی و تأثیر روی بهره‌برداری دیگر طرح‌ها و برمبنای آمایش سرزمین مشخص خواهند شد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مکلف است معیارها، روش‌ها و نتایج اولویت‌بندی طرح‌ها براساس آیین‌نامه مذکور را از طریق پایگاه اطلاعاتی اعلان عمومی نماید. <u>بندهای پیشنهادی الحاقی:</u> یکی از مهمترین مسائل مغفول در سیاست مالی دولت طی سال‌های برنامه ششم، قاعده‌مند نمودن بدهی‌های دولت است، در این راستا پیشنهاد زیر ارائه شده است: در راستای پایداری مالی دولت، سازمان برنامه و بودجه مکلف است: الف) منابع و مصارف بودجه دولت و شرکت‌های دولتی را باید به گونه‌ای تنظیم کند که طی سال‌های برنامه ششم توسعه، شاخص	جهت توقف طرح‌ها ابتدا لازم است تا طرح‌ها اولویت‌بندی شوند تا فرآیند توقف براساس اولویت‌بندی صورت گیرد. همچنین لازم است تا نتیجه رتبه‌بندی طرح‌ها براساس معیارهای مذکور نیز باید شفاف و اعلان عمومی شود پیشنهاد می‌شود که کلیات معیارهای رتبه‌بندی در متن ماده بیاید مانند: تعادل منطقه‌ای، اشتغالزایی، پیشرفت فیزیکی، تأثیر روی بهره‌برداری دیگر طرح‌ها و... ۵. به دولت اجازه داده می‌شود با بازنگری و غربالگری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود طرح‌هایی را که واجد شرایط مذکور در ماده (۲۳) قانون «الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» نیستند، متوقف نماید.	۶	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>«مجموع بدهی ناخالص دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی» حداکثر ۵۰ درصد و شاخص «مجموع نیاز تأمین مالی ناخالص دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی» حداکثر ۱۰ درصد باشد. «بدهی ناخالص»، تمام بدهی‌های ایجاد شده اعم از کوتاه‌مدت و بلندمدت بدون در نظر گرفتن دارایی‌های دولت است و «نیاز تأمین مالی ناخالص»، مجموع کسری تراز عملیاتی و مبالغ لازم برای بازپرداخت اصل و سود بدهی‌های سررسید شده در سال جاری بودجه‌ای بدون در نظر گرفتن دارایی‌های دولت است. در صورت عدم رعایت حدود مذکور، سقف بودجه جاری برای سال بعد به قیمت اسمی قابل افزایش نیست.</p> <p>ب) در چارچوب حدود تعیین شده برای شاخص‌های فوق، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه، حداکثر ۶ ماه پس از تصویب این قانون، راهبرد مدیریت بدهی میان‌مدت دولت را تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند.</p> <p>ج) دولت مجاز است براساس راهبرد فوق، در طی سال‌های اجرای برنامه به منظور ساماندهی بدهی‌های گذشته یا تأمین مالی نیازهای فعلی و آتی و با رعایت موازین شرعی، اوراق بدهی منتشر کند. اعتبار لازم برای بازپرداخت اصل و سود این اوراق در بودجه هر سال درج خواهد شد.</p>			۶

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>(د) جدول بدهی های دولت به تفکیک وزارتخانه ها، سازمان های دولتی و شرکت های دولتی، هر ساله به همراه بودجه سالیانه، به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد.</p> <p>بند پیشنهادی الحاقی:</p> <p>(الف) هرگونه استفاده از منابع بانک مرکزی و بانک ها و مؤسسات اعتباری غیردولتی در طول سال های برنامه ششم در قوانین بودجه سنواتی ممنوع خواهد بود.</p> <p>(ب) هرگونه تکلیف به بانک ها و مؤسسات اعتباری دولتی در راستای استفاده از منابع آنها در طول سال های برنامه ششم تنها مشروط به تأمین منابع مورد نیاز توسط دولت در قانون بودجه سالیانه مجاز است.</p>	<p>مواد پیشنهادی به لایحه به طور کلی سعی دارد تا ضمن انضباط بخشیدن به درآمد و مخارج دولت از سلطه سیاست مالی بر سیاست پولی بکاهد.</p> <p>در حال حاضر دولت به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز خود از طریق قوانین بودجه سنواتی به منابع شبکه بانکی دست درازی کرده و بخش قابل توجهی از مطالبات غیرجاری بانک ها ناشی از بدهی دولت به بانک ها است. به منظور تقویت انضباط مالی دولت، لازم است تا دولت منابع مورد نیاز خود را بجز منابع مالیاتی از طریق انتشار اوراق تأمین کرده و در مقابل امکان تأمین منابع از طریق شبکه بانکی ممنوع باشد.</p> <p>(در حال حاضر هر ساله در قوانین بودجه سنواتی حجم زیادی تکالیف به شبکه بانکی اعمال می شود)</p> <p>بنابراین لازم است تا استفاده از منابع بانک های خصوصی در قوانین بودجه سنواتی ممنوع بوده و در صورتی که دولت قصد استفاده از منابع بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی دولتی را دارد، لازم است تا منابع مورد نیاز را در خزانه تأمین کند.</p>		۶
<p>همه وجوهی که به عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضایی، شبه قضایی، انتظامی و اداری اخذ می شود به خزانه واریز می شود. دستگاه های ذیربط حق استفاده از درآمد فوق را ندارند. دولت</p>	<p>بر اساس قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین دستگاه های اجرایی مجاز بودند بابت ارائه خدمات درآمد کسب کنند و ۵۰ درصد آن را صرف هزینه های اختصاصی خود کنند. اما در سال ۱۳۷۶ قانون لغو</p>	<p>۶. کلیه وجوهی که به عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضایی، شبه قضایی، انتظامی و اداری اخذ می شود به خزانه واریز می گردد. دستگاه های ذیربط حق استفاده از درآمد فوق را ندارند.</p>	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
موظف است اعتبار مورد نیاز دستگاه‌های مذکور که از محل درآمد- هزینه تاکنون تأمین شده است را در ردیف‌های اعتبارات بودجه سنواتی مربوطه لحاظ کند. همه قوانین و مقررات مغایر از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌شود.	موارد مصرف قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین به تصویب رسید. بنابراین حکم مزبور در راستای قانون اخیر است. ضمن آنکه این ماده در جهت انضباط مالی و ایجاد شفافیت و جلوگیری از ایجاد هرج و مرج در نظام مالی کشور مفید است. البته بهتر است اصلاح عبارتی به شکل روبرو انجام شود.	دولت موظف است اعتبار مورد نیاز دستگاه‌های مذکور که از محل درآمد- هزینه تاکنون تأمین گردیده است را در ردیف‌های اعتبارات عمومی بودجه سنواتی مربوطه لحاظ نماید. کلیه قوانین و مقررات مغایر از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردد. (بند «۶» ماده (۲۲))	
صدر ماده عیناً باقی باشد. الحاق دو تبصره به این بند: الف) دولت مکلف است جدول بدهی‌ها و زمانبندی بازپرداخت آنها در طول دوران برنامه همراه با بودجه‌های سنواتی را تقدیم مجلس شورای اسلامی کند. ب) بازپرداخت اصل و سود این تسهیلات در سررسید توسط دستگاه اجرایی بهره‌بردار طرح تضمین می‌گردد و وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در صورت استنکاف در بازپرداخت این تسهیلات در سررسید، از محل اعتبارات دستگاه اجرایی نسبت به بازپرداخت آن اقدام نماید.	هدف ذکر شده در صدر این ماده (به‌منظور اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی و... از طریق تأمین منابع داخلی و...) با محتوای حکم همخوانی ندارد، زیرا در این حکم هیچ بحثی از تأمین مالی داخلی نشده است و صرفاً به تسهیلات خارجی پرداخته شده است. - رعایت قوانین و ضوابط شرعی در خصوص تأمین مالی خارجی (منع ربوی بودن تسهیلات خارجی) ضروری است. - در صورت عدم محدودیت در سقف تعهدات خارجی، ممکن است مشکلات پدید آمده در تجربه برخی کشورها برای ایران به وجود آید و به دلیل عدم بازپرداخت تعهدات ارزی بحران‌های مالی و اقتصادی ایجاد نماید. - به‌منظور ایجاد شفافیت در این امر ضروری است به صورت روشن و شفاف، محدودیت‌ها و سقف مربوط	به‌منظور اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور و همچنین تسهیل مبادلات مالی از طریق تأمین منابع مالی داخلی و خارجی، دستگاه‌های اجرایی و بانک‌های عامل موظفند در استفاده از تسهیلات مالی خارجی موارد زیر را رعایت کنند: ۱. تمامی طرح‌های دستگاه‌های اجرایی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذیربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی باشند. زمانبندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیت‌ها، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی	۷

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	به تسهیلات خارجی هریک از دستگاه‌ها و میزان تعهدات آنان به دستگاه‌های نظارتی اعلام شود.	در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱» باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.	
<p>الحاق دو تبصره به این بند:</p> <p>الف) نصاب تعیین روش مناقصه از طریق معاملات کوچک یا متوسط (استعلام) یا بزرگ (برگزاری تشریفات) برای معاملات بین‌المللی (که اشخاص دارای تابعیت غیرایرانی نیز با رعایت قوانین مربوط شامل قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجاز به شرکت در آن هستند) برابر است با نصاب مالی سالیانه معاملات (موضوع تبصره «۱» ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات) تقسیم به نرخ تسعیر ارز بانک مرکزی اعلام شده در روز برآورد مبلغ معامله توسط مناقصه‌گزار.</p> <p>ب) در مواردی که استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی مانند تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی در میان باشد، اجرای «مقررات تأمین کالا یا خدمات» مورد نظر مؤسسه یا سازمان تأمین‌کننده آن تسهیلات، به جای قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳)، به شرط رعایت حداکثر ظرفیت آن «مقررات تأمین کالا یا خدمات» به‌نفع تأمین‌کنندگان ایرانی و پس از تأیید هیئت سه‌نفره موضوع بند «و» ماده (۲۸) قانون برگزاری مناقصات مجاز است</p>	<p>این بند نادرست، تکرار بند «ه» ماده (۸۲) قانون برنامه پنجم توسعه است که خود دچار ابهامات و تعارضات متعدد بوده و موجب انتشار گزارش‌ها اعتراضاتی بوده است. در اینجا مختصراً به خطاها و انحرافات این متن اشاره می‌شود:</p> <p>- در حالی که نوشته شده «با رعایت قوانین مربوط»، مهمترین قانون مربوط یعنی «قانون برگزاری مناقصات» به‌طرز نادرست و تکه‌تکه نقض شده است. (یعنی منطق این نقض هم یکپارچه نیست).</p> <p>- اساساً «معاملات و قراردادهای خارجی» از طریق مناقصه «غیر بین‌المللی» («داخلی»، موضوع بند «ب» ماده (۵) قانون برگزاری مناقصات) نمی‌تواند تشکیل شود که اینک لازم باشد از طریق قانونگذاری بگوییم «از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی» این عبارت غلط است. می‌توان گفت «مناقصه بین‌المللی عمومی یا محدود».</p> <p>- «مناقصه محدود و یا بین‌المللی» یک تقسیم کاملاً نادرست است. زیرا قسیم یا بدیل «مناقصه محدود»، «مناقصه عمومی» است. اما پرسش اساسی آن است که</p>	<p>۲. تمامی معاملات و قراردادهای خارجی که بیش از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط شامل قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱» تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان و وزیر وزارتخانه مربوطه یا بالاترین مقام اجرایی ذیربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذیربط، مسئول حسن اجرای این موضوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را</p>	۷

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>چند اصلاح عبارتی:</p> <p>۱. عبارت «با رعایت قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳» قبل از عبارت «حداکثر استفاده از توان تولیدی...» قرار گیرد. (نه فقط رعایت ماده (۱۳) و بلکه رعایت کل قانون برگزاری مناقصات).</p> <p>۲. به جای عبارت «تنها از طریق مناقصه محدود» عبارت «با اولویت استفاده از توان داخلی و برگزاری مناقصه عمومی برای شرکت‌ها و پیمانکاران داخلی» استفاده شود.</p>	<p>چرا باید مناقصه محدود را مجاز دانست و از مناقصه عمومی پرهیز کرد؟ در حالی که «مناقصه محدود» به تصریح ماده (۲۶) قانون برگزاری مناقصات، منوط به وجود یک فهرست قانونی قبلی است و نویسندگان باید بگویند که اگر این فهرست نباشد، آیا دیگر نباید مناقصه گذاشت؟ چرا «مناقصه عمومی (با ارزیابی کیفی یا بدون آن)» نباید جزو موارد مجاز باشد؟ در اینجا برداشت نادرست از مفاهیم قانونی و خلط آنها رخ داده است.</p> <p>- چرا در شرایطی که قانون مشخص و تخصصی، تمام سازوکارهای اطلاع‌رسانی و انتشار فرخوان و دیگر اطلاعات را برای انواع مناقصه (از جمله مناقصه بین‌المللی) تعیین کرده است باید در اینجا عبارات جدیدی تأسیس شود که برخی از آنها، مانند «رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی» گنگ و کاملاً قابل تفسیر به‌رأی است. در قانون برگزاری مناقصات «پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات» (ماده (۲۳)) و نیز روش‌های انتشار در روزنامه‌ها با جزئیات (در بندهای «ب»، «ج» و «د» ماده (۱۳)) تعیین شده است.</p> <p>- اولاً معلوم نیست منظور از «موارد استثنا»، استثنا از حیث قوانین صدر بند است یا از حیث «محدود و یا بین‌المللی» مندرج در میان بند یا استثنا از حیث اطلاع‌رسانی. ثانیاً معنای دقیق استثنا و روش آن، در</p>	<p>داشته باشد. قراردادهایی که به تشخیص هیئت وزیران ماهیت محرمانه دارند از شمول این حکم مستثنا بوده و نیاز به طرح و تأیید موضوع در هیئت مذکور ندارند.</p>	۷

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>همان قانون مشخص و تخصصی یعنی قانون برگزاری مناقصات به وضوح و در عین حال با در نظر داشتن تفاوت‌های ساختاری و حقوقی دستگاه‌ها و نهادهای مختلف پیش‌بینی شده است. نادیده گرفتن آن سازوکار روشن و مورد عمل و ایجاد ابهام در مورد مرجع اولیه تصویب گزارش ترک تشریفات، یک آشفتگی دیگر ناشی از تصویب این حکم خواهد بود.</p> <p>- آیا چاره آن نقض مکرر قوانین روشن و تخصصی، ذکر عبارت بدیهی «در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است» بوده است؟ آیا بیان حق کنترل و بازرسی برای خریدار، نیازمند قانونگذاری است؟ اساساً خرید بدون کنترل، در کدام معاملات مجاز و رواست و حق کنترل طبق کدام قاعده سلب شده است که در اینجا حق کنترل به خریدار اعطا شده است؟</p> <p>- مشابه بند «۱» در انعقاد قراردادها و انجام معاملات، براساس مؤلفه‌های اصلی اقتصاد مقاومتی، استفاده از ظرفیت و توان داخلی باید در اولویت باشد.</p> <p>- در صورت انعقاد قراردادهای خارجی انتقال فناوری و تکنولوژی باید مد نظر قراردادهای خارجی باشد.</p>		۷

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>- اما افزودن آن به کمیته سه نفره یعنی افزودن به تصمیمات استثنایی و نه افزودن به کل امور. لذا چاره کار افزودن به کمیته سه نفره نیست.</p> <p>- آنچه در عمل برای بسیاری از معاملات بین‌المللی یا معاملاتی که با تسهیلات اعتباری خارجی صورت می‌گیرد، تعارض قوانین و مقررات داخلی با قوانین و مقررات تأمین و تدارکات کالا و خدمات نهادهای اعتباردهنده است که تنها شرط اعطای آن وام نیز رعایت قوانین و مقررات همان نهادها است که البته با عضویت ایران در هریک از آن نهادها و نیز مشارکت ایران در تدوین مقررات مربوطه موافقت اصولی و اولیه جمهوری اسلامی ایران تأمین شده است اما در هر مورد لازم به نظر می‌رسد که با تأیید سازمان‌های داخلی ذیربط این موضوع بررسی و تأییدیه صادر شود تا در عین رعایت حقوقی و مصالح ملی امکان استفاده بجا از این اعتبارات و تسهیلات مفید نهادهای توسعه‌ای استفاده صورت گیرد. لذا افزودن بند «ب» توصیه می‌شود. این بند با مشارکت و مشورت بخش‌های متولی در دولت تهیه شده است و با مقررات بالادست و اصول قانون برگزاری مناقصات نیز سازگار است.</p>		۷

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>به منظور گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها)، دولت مجاز است:</p> <p>متن اصلاحی جایگزین:</p> <p>۱. تا پایان برنامه ششم، دولت معادل کل بدهی‌های قطعی شده خود به اشخاص تا زمان تصویب این قانون را از طریق انتشار اوراق بهادار طی اقساط پنج ساله تسویه می‌نماید. اوراق مذکور با رعایت قانون اوراق بهادار تا سقف مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مصون از تورم، طبق آیین‌نامه‌ای به پیشنهاد سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، انتشار می‌یابد.</p>	<p>- در متن ماده به جای اصطلاح «اوراق بهادار»، «اوراق بهادار اسلامی»، جایگزین شود. زیرا در هر صورت اوراق منتشره دولت باید در زمره اوراق بهادار اسلامی قرار گیرد.</p> <p>- در مقدمه ماده دولت «مجاز» شده است. این در حالی است که در ادامه در بند دو که ذکر شده اصل و فرع اوراق باید در بودجه‌های سنواتی در نظر گرفته شود، باید دولت مکلف به این امر باشد که می‌تواند در ابتدای بند «۲» ذکر شود.</p> <p>از طرف دیگر، به منظور سامان بخشی به بدهی‌های دولت و همچنین تقویت انضباط مالی دولت، لازم است تا پس از تسویه بدهی‌ها از طریق اوراق، هرگونه ایجاد بدهی جدید برای دولت از طریق انتشار اوراق بهادار اسلامی در بازار اوراق بهادار صورت گرفته و تأمین مالی دولت از این طریق صورت گیرد.</p> <p>از آنجایی که اوراق بهادار اسلامی منتشر شده ممکن است دارای سر رسید بیش از یک سال باشند، بنابراین با انتشار اوراق تعهدی بیش از یک سال برای دولت ایجاد می‌شود که باید این تعهدات در سند بودجه میان مدت به همراه بودجه‌های سالیانه ارائه شود.</p>	<p>به منظور گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها)، دولت مجاز است:</p> <p>۱. تا پایان برنامه ششم، دولت معادل کل بدهی‌های قطعی شده خود به اشخاص تا پایان سال ۱۳۹۴ را از طریق انتشار اوراق بهادار تسویه می‌نماید. اوراق مذکور با رعایت قانون اوراق بهادار تا سقف مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مصون از تورم، طبق آیین‌نامه‌ای به پیشنهاد سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، انتشار می‌یابد.</p>	۸

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>اولویت اول: حذف.</p> <p>اولویت دوم: متن اصلاحی جایگزین:</p> <p>دولت مکلف است به منظور تأمین اعتبار لازم برای پرداخت‌های مرتبط با اوراق بهادار مذکور (اعم از سود و اصل)، هر ساله ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌کند. در صورت عدم تحقق یا تکافوی اعتبار مصوب در بودجه سالانه، پرداخت‌های مربوط به اوراق بهادار منتشره در سررسید معین، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال به شرط تصویب اصلاحیه یا متمم بودجه توسط مجلس شورای اسلامی قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اوراق بهادار یاد شده به قوت خود باقی است.</p> <p>اوراق بهادار اسلامی صادره با نام و مصون از تورم بوده و معاملات این اوراق صرفاً در بازارهای متشکل اوراق بهادار تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و با رعایت مقررات این بازارها مجاز است و معاملات آنها خارج از بازارهای یاد شده ملغی و بلااثر است. عرضه کسر (کمتر از ارزش اسمی) و همچنین با نرخ سود شناور مجاز است. تضمین بازخرید قبل از سررسید اوراق بهادار مذکور توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و اشخاص تحت کنترل آنها، مجاز نمی‌باشد. بانک‌ها، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی که اوراق بهادار اسلامی برای تأمین مالی آنها منتشر می‌شود باید اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذاران را به دستورالعملی که به تصویب شورای بورس می‌رسد، منتشر نمایند.</p>	<p>- در این بند اوراق بهادار اسلامی می‌تواند بدون نام باشد.</p> <p>- حکم مذکور در این بند مبنی بر پرداخت‌های مربوط به اوراق بهادار از محل درآمد عمومی همان سال (در صورت عدم تکافوی منابع) مغایر با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و پنجم قانون اساسی بوده و در صورت نیاز دولت باید اصلاحیه بودجه را در خصوص تأمین محل منابع مذکور و یا جابجایی هزینه و درآمدها ارائه نماید.</p> <p>معاملات اوراق بهادار منتشره در این بند تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار شفافیت بیشتری در معاملات و توزیع سود اوراق ایجاد می‌کند، ولی همچنان بازپرداخت اصل این اوراق توسط دولت با مشکل مواجه است.</p>	<p>۲. دولت به منظور تأمین اعتبار لازم برای پرداخت‌های مرتبط با اوراق بهادار مذکور (اعم از سود و اصل)، هر ساله ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌کند. در صورت عدم تحقق یا تکافوی اعتبار مصوب در بودجه سالانه، پرداخت‌های مربوط به اوراق بهادار منتشره در سررسید معین، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اوراق بهادار یاد شده به قوت خود باقی است.</p> <p>اوراق بهادار صادره با نام و مصون از تورم بوده و معاملات این اوراق صرفاً در بازارهای متشکل اوراق بهادار تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و با رعایت مقررات این بازارها مجاز است و معاملات آنها خارج از بازارهای یاد شده ملغی و بلااثر است. عرضه و معاملات این اوراق بهادار به کسر (کمتر از ارزش اسمی) و همچنین با نرخ سود شناور مجاز است. تضمین بازخرید قبل از سررسید اوراق بهادار مذکور توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و اشخاص تحت کنترل آنها، مجاز نمی‌باشد. بانک‌ها، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی که اوراق بهادار برای تأمین مالی آنها منتشر می‌شود باید</p>	۸

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
		اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذاران را به دستورالعملی که به تصویب شورای بورس می‌رسد، منتشر نمایند.	
عین متن لایحه	ایجاد سامانه مذکور در جهت افزایش شفافیت در استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار اوراق بهادار مؤثر است ولی برای ایجاد آن قید زمانی تعیین نشده است.	۳. به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود به منظور استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار اوراق بهادار پیش‌بینی شده در این قانون ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات مورد نیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی‌ها و اموال دستگاه‌های اجرایی به‌منظور انتشار صکوک اسلامی اقدام نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره «۱۰» ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمان‌ها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرف اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، اجاری یا وقفی یا ملکی و ... در سامانه اقدام نمایند. صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌بردار، فروش اموال غیرمنقول، پرداخت هزینه نگهداشت و	۸

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
		بهره‌برداری آنها بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و اخذ کد رهگیری ممنوع می‌باشد.	
در قالب بودجه سنواتی مجاز باشد.	استفاده بدون قاعده از این اوراق به صلاح کشور نبوده و عملاً دولت بار مالی تصمیمات خود را به دولت‌های بعدی انتقال می‌دهد.	۴. به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود با تصویب هیئت وزیران و رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و در چارچوب آیین‌نامه اجرایی این بند از سهام دولت در شرکت‌ها، به‌عنوان پشتوانه انتشار اوراق بهادار اسلامی (صکوک) استفاده نماید.	
	اجرای این حکم نباید منجر به استفاده دولت از منابع سیستم بانکی شود.	۵. وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است اسناد خزانة اسلامی را به منظور رفع عدم تعادل‌های منابع و مصارف بودجه عمومی دولت در طی یک سال مالی منتشر نماید. اصل و سود اوراق مزبور در صورت عدم تکافوی اعتبار مصوب از سرجمع درآمد عمومی قابل تأمین و پرداخت است.	۸
صندوق توسعه ملی مجاز است به طرح‌هایی که توسط سازمان‌های توسعه‌ای شامل ایدرو، ایمیدرو، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، شرکت توانیر با مشارکت بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت نماید. «در این طرح‌ها نباید سهم بخش دولتی مذکور بیش از ۴۹ درصد باشد.»	براساس اساسنامه صندوق توسعه ملی در قانون برنامه پنجم توسعه، استفاده از منابع صندوق برای شرکت‌های دولتی ممنوع گردید در این ماده به طرح‌های سرمایه‌گذاری که از لحاظ قانون تجارت ماهیت خصوصی داشته و حداکثر سهم دولت ۴۹ درصد می‌باشد، اجازه پرداخت وام از صندوق توسعه ملی داده شده است که امری صحیح بوده و منجر به افزایش	صندوق توسعه ملی مجاز است به طرح‌هایی که توسط سازمان‌های توسعه‌ای شامل ایدرو، ایمیدور، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت توانیر، با مشارکت حداکثر ۴۹ درصد با بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت نماید.	۹

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>مشارکت‌ها در توسعه مناطق محروم خواهد شد و این موضوع سبب شد تا سازمان‌های توسعه‌ای نتوانند از منابع صندوق استفاده نمایند. لذا در این لایحه به منظور سرمایه‌گذاری سازمان‌های توسعه‌ای در طرح‌های توسعه‌ای با مشارکت بخش‌های غیردولتی اجازه استفاده از منابع صندوق توسعه ملی داده شده است. از آنجا که در حال حاضر سازمان‌های توسعه‌ای بخش عمده‌ای از شرکت‌های زیرمجموعه خود را واگذار نموده‌اند و از طرفی منابع داخلی این شرکت‌ها کفایت لازم را برای سرمایه‌گذاری ندارد، بنابراین ضروری است منابع در اختیار این سازمان‌ها قرار گیرد تا این سرمایه‌گذاری‌ها در مناطق کمتر توسعه‌یافته انجام گردد.</p> <p>از طرفی دیگر لازم است توسعه بخش خصوصی مد نظر سیاستگذار قرار گیرد. بنابراین باید سهم سازمان‌های توسعه‌ای حداکثر ۴۹ درصد باشد. از آنجا که متن لایحه این ابهام را به وجود می‌آورد که ممکن است این برداشت شود که سهم سازمان‌های توسعه‌ای ۵۱ درصد گردد، بنابراین متن لایحه بدین شرح اصلاح گردید.</p>		۹
<p>پیشنهاد جایگزین:</p> <p>۱. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هماهنگی و همکاری قوه قضائیه و نیروی انتظامی، فرآیندها و مقررات محیط کسب‌وکار در ایران را به نحوی اصلاح کند که تا پایان سال چهارم برنامه، رتبه ایران</p>	<p>ماهیت برنامه‌ای ندارد و بیش از حد کلی و مبهم است تکلیف به شورای عالی امنیت ملی نیز خلاف اصل یکصدوهفتادوششم قانون اساسی است.</p>	<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هدف تضمین امنیت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی در کشور جذب متخصصین، صیانت، حفاظت و مقابله با اختلال در امنیت اشخاص و بنگاه‌ها و کاهش ریسک</p>	۱۰

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>در سه شاخص بین‌المللی «سهولت انجام کسب‌وکار»، «رقابت‌پذیری بین‌المللی» و «شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت»، حداقل به رتبه سوم در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز ارتقا دهد.</p> <p>تبصره - چنانچه در طول سال‌های برنامه، هر یک از سه شاخص بین‌المللی فوق منتشر نشود یا بدون محاسبه وضعیت ایران منتشر شوند، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است متناسب با روش متعارف هر سال، وضعیت ایران در شاخص مربوطه را محاسبه و حکم این ماده را اجرا نماید.</p> <p>۲. معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری موظف است تا پایان سال سوم برنامه، با همکاری معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، کلیه قوانین و مقررات مرتبط با کسب‌وکار را با رویکرد تسهیل کسب‌وکار، تدوین و تنقیح کرده و حاصل را در قالب لوایح قوانین جامع ده‌گانه کار و تأمین اجتماعی، بانک و بازار سرمایه، مالیات، مناقصات، سرمایه‌گذاری خارجی، تجارت، ساختمان، استاندارد، اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی و حقوق مصرف‌کننده، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>		<p>اجتماعی در محیط کسب‌وکار، با همکاری سازمان، معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، وزارت اطلاعات، وزارت دادگستری و وزارت کشور الزامات ارتقای امنیت فضای کسب‌وکار را تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.</p>	۱۰
	<p>علیرغم وجود احکام متعدد قانونی در زمینه کاهش حجم و اندازه دولت نظیر بند «الف» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، متأسفانه شاخص‌های موجود نظیر تعداد کارکنان دولت، اعتبارات هزینه‌ای کشور</p>	<p>در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های</p>	۱۱

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
در سطر سوم بند «۱»، عبارت «انحلال و ادغام مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی» جایگزین عبارت «انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات» شود.	<p>(عمومی) و تعداد دستگاه‌های اجرایی کشور نشان می‌دهد که طی سال‌های اخیر نه تنها شاهد کاهش اندازه دولت نبوده‌ایم بلکه براساس شاخص‌های فوق بر حجم و اندازه دولت افزوده شده است. به نظر می‌رسد آنچه سبب کاهش اندازه دولت می‌گردد، تقویت بخش خصوصی و بازآفرینی نقش دولت است. بخش خصوصی در شرایط حاضر از توان کافی برای مشارکت در ارائه خدمات عمومی در سطح کشور برخوردار نیست و از سوی دیگر نرخ بالای بیکاری در کشور و مشکلات اشتغال سبب شده است که مدیران دولتی انگیزه کافی برای تحقق چنین احکامی را نداشته باشند. در شرایطی که نرخ بیکاری بالاست دولت به عنوان متولی امر اشتغال و کاهش نرخ بیکاری، نمی‌تواند از طریق کاهش حجم و اندازه خود بر تعداد بیکاران کشور بیافزاید و به نوعی بر معضل بیکاری دامن بزند. در سطر سوم بند «۱» عبارت «انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات» درج شده است. از آنجایی که عبارات «سازمان و مؤسسات» عباراتی عام است که فاقد تعریف حقوقی مشخص است، لذا بایستی مراد قانونگذار در زمینه اینکه کدام یک از اشکال حقوقی دستگاه‌های اجرایی مورد نظر است، به صراحت مشخص شود.</p>	<p>زائد» ضروری است اقدامات ذیل انجام و اهداف تعیین شده، محقق گردد.</p> <p>۱. کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی در طول برنامه، حداقل به میزان ۱۵ درصد نسبت به وضع موجود از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش‌های غیردولتی، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرایی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با تصویب شورای عالی اداری.</p>	۱۱

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>با توجه به اینکه بعضی دستگاه‌های اجرایی مستقیماً به موجب قانون تأسیس شده‌اند، لذا ادغام یا انحلال آنها نیز با تصمیم شورای عالی اداری امکانپذیر است و این‌گونه سازمان‌ها باید از حکم این جزء مستثنا شوند. قانون اصلاح مواد (۱۳۹) و (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه نیز مؤید این نظریه است.</p> <p>علیرغم وجود نظریه فوق، در صورتی که قانونگذار قائل به کاهش حجم و اندازه دولت است، بنابراین از یک منظر اعطای اختیارات فوق به شورای عالی اداری از توجیه کافی برخوردار است، زیرا بدون اعطای چنین اختیاری اساساً اهداف مقنن که کاهش اندازه دولت است محقق نخواهد شد. شایان ذکر است ایجاد هرگونه دستگاه اجرایی جدید که غالباً منجر به افزایش اندازه دولت می‌گردد به موجب تبصره ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری کماکان نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی است.</p>		۱۱
	<p>این حکم به نوعی تکرار ماده (۵۱) برنامه پنجم توسعه است. به هر حال یکی از راه‌های کنترل اندازه دولت، بستن ورودی‌هاست.</p>	<p>۲. هرگونه به‌کارگیری و یا تبدیل وضعیت استخدامی نیروی انسانی در دستگاه‌های اجرایی ممنوع است و موارد ضروری صرفاً به ترتیبی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>این حکم تکرار بند «ه» ماده (۵۰) برنامه پنجم توسعه است و به نوعی اصلاح تبصره ماده (۳۲) قانون خدمات کشوری تلقی می‌گردد. این ماده بیان می‌دارد: «دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان تا ده درصد (۱۰٪) پست‌های سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به کار گیرند».</p> <p>این حکم به نوعی مانع تحقق بند «۱» که کاهش حجم و اندازه دولت را هدف قرار داده می‌شود، مگر اینکه سقف ۱۰ درصد در همه حال توسط دستگاه‌های اجرایی رعایت شود.</p>	<p>۳. به کارگیری افراد در قالب قرارداد کار معین (مشخص) یا ساعتی برای اجرای وظایف پست‌های سازمانی، فقط در سقف مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری مجاز است. تمدید قراردادهای قبلی بلامانع است.</p>	۱۱
<p>در سطر دوم بند «۴»، عبارت «جابجایی» حذف و عبارت «تغییر وابستگی یا تابعیت یک مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی از یک وزارتخانه به وزارتخانه دیگر» قبل از عبارت «اقدام کند» افزوده شود. در صورتی که قانونگذار کماکان قائل به عدم واگذاری انحلال و ادغام آن دسته از دستگاه‌های اجرایی است که به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود، لازم است تبصره زیر به ماده (۱۱) لایحه برنامه ششم اضافه شود:</p>	<p>در متن پیشنهادی واژه «جابجایی» ابهام دارد زیرا در حقوق اداری تعریفی برای آن موجود نیست.</p> <p>همان‌گونه که در رابطه با بند «۱» بیان شد، بعضی دستگاه‌های اجرایی مستقیماً به موجب قانون تأسیس شده‌اند، لذا ادغام یا انحلال آنها نیز با تصمیم شورای عالی اداری امکانپذیر است و این‌گونه سازمان‌ها باید از حکم این جزء مستثنا شوند. قانون اصلاح مواد (۱۳۹) و (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه نیز مؤید این نظر به است.</p>	<p>۴. به دولت اجازه داده می‌شود در اجرای اصلاح ساختار دولت و کاهش حجم و اندازه دستگاه‌های اجرایی، با پیشنهاد سازمان و تصویب شورای عالی اداری، نسبت به ادغام، انحلال و جابجایی سازمان‌های تابعه و وابسته وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، اقدام کند.</p>	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>گرچه در ابتدای این جزء گفته شده «به دولت اجازه داده می‌شود»، اما بعداً مرجع تصویب، «شورای عالی اداری» ذکر شده که جمع این دو حکم موجب می‌شود مرجع تصویب دچار ابهام شود.</p> <p>در صورتی که مجلس شورای اسلامی با بند «۱» موافق باشد، به نظر می‌رسد برای کاهش حجم و اندازه دولت اعطای چنین مجوزی منطقی است. زیرا دولت با چنین حکمی می‌تواند برخی از ساختارهای موازی را حذف کند.</p>		۱۱
<p>عبارت «و براساس پیشنهاد سازمان، تا میزان ۵۰ درصد اقدام نماید» از انتهای بند «۵» حذف و عبارت «افزایش میزان حقوق، افزایش یا ایجاد فوق‌العاده‌ها، مزایا و هزینه‌های قانون مدیریت خدمات کشوری مادام که این قانون دوره آزمایشی را سپری می‌کند، ممنوع است. در دستگاه‌های دولتی که تابع قوانین و مقررات استخدامی خاص هستند و نیز دستگاه‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز مشمول این حکم می‌باشند. افزایش ضریب ریالی سالیانه، افزایش‌های ناشی از ترفیع، ارتقا، انتصاب و نظایر آن از شمول این حکم مستثناست» جایگزین شود</p>	<p>تعیین ضریب ریالی حقوق شاغلین و بازنشستگان دولت به موجب تبصره ماده (۶۴) بایستی در لایحه بودجه سالیانه پیش‌بینی و به تصویب هیئت وزیران برسد. اما این حکم در سنوات اخیر در قوانین بودجه اصلاح و اختیار تعیین ضریب ریالی برعهده دولت گذارده شده است.</p> <p>موضوع اعطای اختیار به دولت برای افزایش امتیاز جداول فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری که به نوعی تکرار بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه است، طی سال‌های اجرای برنامه پنجم با تفسیر نادرست دولت نهم و دهم مواجه و صرفاً برای برخی دستگاه‌های اجرایی نظیر قوه قضائیه، وزارت کشور و</p>	<p>۵. به دولت اجازه داده می‌شود در حدود اعتبارات هزینه‌ای سالانه نسبت به تعیین ضریب حقوق کارکنان دولت اعم از مشمولین و غیرمشمولین قانون مدیریت خدمات کشوری اقدام کند و براساس پیشنهاد سازمان، برای ایجاد تناسب در حقوق و مزایای کارمندان دستگاه‌های اجرایی و حقوق و مستمری بازنشستگان کشوری و لشگری، نسبت به وضع مقررات لازم و افزایش جداول فصل دهم این قانون تا میزان ۵۰ درصد اقدام نماید.</p>	

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	<p>نهاد ریاست جمهوری به اجرا درآمده است، حال آنکه نظر قانونگذار افزایش جداول فصل دهم برای تمام دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون بوده است نه صرفاً برخی دستگاه‌های اجرایی که از توان چانه‌زنی بیشتری در معادلات قدرت برخوردارند. رئیس محترم مجلس شورای اسلامی در رابطه با افزایش امتیازات حقوق و مزایای کارکنان قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه و وزارت دادگستری موضوع مصوبه شماره ۱۷۴۰/۹۰/م/ت/۱۰۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۸ هیئت وزیران نیز نظر هیئت تطبیق مصوبات دولت را به شرح زیر به دولت ابلاغ کرد: «به‌طور علی‌الاطلاق مرجع تصویب افزایش جداول و امتیازات فوق‌العاده‌های موضوع فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری هیئت وزیران می‌باشد و نمی‌تواند فقط نسبت به بخشی از دستگاه‌ها افزایش حقوق داشته باشند»</p>		۱۱
<p>بند الحاقی:</p> <p>• هرگونه استخدام و عقد قرارداد کار مشخص از محل درآمدهای اختصاصی، سایر منابع مالی و اعتبارات خارج از شمول، در کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری ممنوع است.</p> <p>پاداش پایان خدمت موضوع قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ و اصلاحات آن، حداکثر معادل هفت برابر حداقل حقوق و مزایای موضوع ماده (۷۶) قانون مدیریت خدمات کشوری در ازای هر سال خدمت که از لحاظ بازنشستگی و وظیفه ملاک محاسبه قرار می‌گیرد، خواهد بود. هرگونه پرداخت خارج از ضوابط این قانون تحت این عنوان و عناوین مشابه به همین منظور در حکم تصرف در اموال دولتی است.</p>	<p>از جمله تکالیف پیش‌بینی شده صنعت بیمه در برنامه پنجم توسعه، کاهش اتکایی اجباری صنعت بود که در ماده (۱۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه به آن اشاره و براساس آن دولت مجاز شده بود تا سال سوم برنامه نسبت به برنامه کاهش اتکایی اجباری اقدامات لازم را انجام دهد. براساس آخرین آمار عملکرد اجرای ماده</p>	<p>۶ به‌منظور مردمی شدن اقتصاد و کاهش نقش تصدیگری دولت در صنعت بیمه و پیرو اصلاح نظام نظارت تعرفه‌ای، بیمه مرکزی مکلف است نسبت به کاهش تدریجی نقش تصدیگری خود و انتقال بیمه اتکایی اجباری به صنعت بیمه بازرگانی اقدام نماید.</p>	

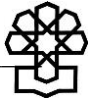
پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».</p> <p>بندهای الحاقی:</p> <p>الف) انجام بیمه‌های دستگاه‌های اجرایی به صورت انحصاری با شرکت سهامی بیمه ایران، موضوع ماده (۳۰) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰ در طول سال‌های اجرای قانون برنامه ششم توسعه کشور لغو می‌شود.</p> <p>ب) به منظور فراهم نمودن شرایط رقابتی و افزایش کارآمدی بیمه‌های اجتماعی، شرکت‌های بیمه بازرگانی با مجوز بیمه مرکزی، مجاز خواهند بود که بیمه‌نامه بازنشستگی پایه را با رعایت تضمین حقوق بیمه‌شدگان براساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، صادر نمایند. کلیه بیمه‌شدگان به استثنای کادر نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات می‌توانند نسبت به تغییر اندوخته خود از صندوق بیمه بازنشستگی به شرکت‌های بیمه بازرگانی این ماده اقدام نمایند. ضوابط تغییر و نقل و انتقال حق بیمه و سوابق بیمه‌ای از صندوق به شرکت بیمه و بالعکس ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون، در آیین‌نامه مربوطه تعیین می‌گردد.</p>	<p>فوق واگذاری اتکایی اجباری بیمه‌نامه‌ها عملکرد قابل قبولی را نداشته است. بر همین اساس در برنامه ششم نیز حکم مذکور تکرار شده است.</p> <p>- نکته‌ای که در این بند مغفول مانده است عدم تأکید بر نظارت بیمه مرکزی بر بیمه‌ها با استفاده از گسترش شفافیت، رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه و رقابتی شدن بازار بیمه‌ای کشور است.</p> <p>ملاحظات در خصوص حکم مندرج در این بند:</p> <p>- ایجاد زیرساخت‌های شفافیت، نظارت و رتبه‌بندی بیمه‌ها پیش از واگذاری بیمه اتکایی و پس از آن ضروری است.</p> <p>- بهتر بود نحوه واگذاری مسئولیت بیمه اتکایی به شرکت‌های بیمه بازرگانی روشن بیان می‌شد. در حال حاضر ابهامات زیادی مطرح است.</p> <p>در خصوص پیشنهادهای الحاقی:</p> <p>۱. هرچند همواره توسعه بیمه‌های بازرگانی غیردولتی مورد تأکید سیاستگذاران قرار می‌گیرد ولی وجود موانع قانونی همانند مورد اشاره شده در این پیشنهاد، مانع دستیابی به این مهم است.</p>		۱۱

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	۲. هم‌اکنون صندوق‌های بازنشستگی در کشور با کسری‌های زیادی مواجه هستند. ^۱ از طرفی با توجه به تجربه کشورهای دیگر، دلیلی بر منع ورود بیمه‌های بازرگانی به حوزه بیمه بازنشستگی با نظارت بیمه مرکزی وجود ندارد.		
اولویت اول: حذف این بند اولویت دوم: متن جایگزین: دولت مکلف است به منظور رفع مشکلات صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد در طول برنامه ششم توسعه اقدامات ذیل را به عمل آورد. الف) حداکثر در سه ماهه اول اجرای برنامه ششم نسبت به انجام محاسبات فنی و تعهدات آتی و کسورات صندوق فولاد (محاسبات اکچوئری) با شاخص‌های مورد تأیید سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از جمله سن امید به زندگی، نرخ تورم، نرخ رشد دستمزد، مستمری و تنزیل و تأیید سازمان حسابرسی کل کشور اقدام نماید. ب) دولت مکلف است براساس محاسبات انجام شده تفاوت قیمتگذاری اموال و دارایی‌های صندوق و تعهدات فعلی و آتی آن را	واگذاری نادرست اموال امیدوار در سال‌های گذشته و عدم واگذاری همزمان صندوق همراه با اموال در سال‌های قبل از واگذاری، منجر به بروز مشکل بسیار جدی برای بیش از ۸۴ هزار بازنشسته صندوق فولاد شده است. به طوری که در حال حاضر حتی توان پرداخت حقوق بازنشستگان نیز وجود ندارد. اموالی نیز که در سال‌های بعد به این صندوق واگذار شد، عملاً کفاف حقوق و دستمزد جاری را ندارد. بنابراین واگذاری به یک صندوق مادر همانند سازمان تأمین اجتماعی آسان‌ترین راه حل جهت حل مشکلات این صندوق است ولی باید توجه داشت که میزان دریافتی‌های بازنشسته‌های فولاد هیچ سختی با دریافتی دیگر بازنشسته‌های سازمان تأمین اجتماعی در رده شغلی برابر نداشته و این موضوع در آینده به عنوان یک مشکل	۷. مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان فولاد با کلیه وظایف، اختیارات، تعهدات و دارایی‌ها - از جمله اموال منقول و غیرمنقول، سهام، امتیازات، موجودی، اسناد و اوراق- به سازمان تأمین اجتماعی انتقال می‌یابد. حداکثر طی مدت پنج سال، کلیه تعهدات حال و آتی صندوق - به میزانی که براساس مطالعات اکچوئری (محاسبه بیمه‌ای برای تعیین ارزش فعلی تعهدات آتی) ظرف حداکثر سه ماه، به تأیید سازمان حسابرسی کشور می‌رسد و مورد تأیید سازمان قرار می‌گیرد با منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشرکه، اموال شرکت‌ها، امتیازات، حقوق بهره‌برداری از معادن و حقوق مالی و سایر منابع حسب مورد از طریق سازمان خصوصی‌سازی و	۱۱

۱. یکی از مهمترین دلایل ناکارآمدی صندوق‌های بازنشستگی و بدتر شدن وضعیت افراد در دوران بازنشستگی، افزایش نسبی بازنشستگان به شاغلان و کسری فزاینده صندوق‌های بازنشستگی است. با توجه به هرم جمعیتی نسبت بازنشستگان به شاغلان پیوسته در حال افزایش است. تا قبل از سال ۱۳۸۷ افزایش این نسبت منجر به کسری نشده است تا اینکه در سال ۱۳۸۷ میزان درآمدها و هزینه‌های صندوق‌ها برابر شده و پس از آن سال کسری‌های صندوق بازنشستگی آغاز شده است. این روند افزایش کسری از سال ۱۳۸۷ تاکنون ادامه داشته است.

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>طی ۵ سال به نحوی که سهم هر سال کمتر از ۲۰ درصد نباشد به صندوق مذکور پرداخت نماید.</p> <p>ج) در صورت عدم پرداخت کل بدهی در سال اول، بدهی‌های تسویه نشده ناشی از تفاوت اموال و دارایی‌ها و تعهدات صندوق که در سال‌های بعد پرداخت می‌گردد به استناد بند « ه » ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی براساس سود اوراق مشارکت به‌روزرسانی و پرداخت می‌گردد.</p> <p>پس از انجام موارد فوق و تأیید هیئت امنا سازمان و همزمان با پرداخت اولین قسط براساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید انتقال ارکان، اموال، دارایی‌ها و تعهدات و مطالبات صندوق مذکور به سازمان تأمین اجتماعی انجام و پس از انجام کل تعهدات اقدام به ادغام صندوق و تطبیق مضمولین با مقررات تأمین اجتماعی خواهد شد.</p>	<p>جدی برای بازنشسته‌های فولاد وجود خواهد داشت. البته باید گفت که تثبیت وضعیت و تعیین تکلیف صندوق فولاد نیز ماهیتاً برنامه‌ای نیست. تعیین تکلیف این صندوق نیازمند یک قانون دائمی است. آیا قرار است که صندوق فولاد پس از دوران برنامه مجدداً از صندوق تأمین اجتماعی منتزع شود؟ قطعاً منظور این نیست، اما اتفاقی که در نتیجه تصویب این قانون می‌افتد این است که به‌طور ضمنی روزنه را برای وقوع این اتفاق باز می‌گذارد. سه چالش وجود دارد که متأسفانه پاسخی به آن داده نشده است و همین می‌تواند مشکلات زیادی در اجرا را به‌همراه داشته باشد:</p> <p>۱. از نظر قانونی در محاسبات فنی و تعهدات آتی و کسورات صندوق فولاد، نباید مطالبی خلاف قراردادهای بیمه‌شدگان و بازنشستگان با سازمان بیمه‌گر گنجانده و یا مطالبی از قرارداد آنها حذف گردد، به‌گونه‌ای که حقوق و مستمری بازنشستگان کاهش محسوس یابد.</p> <p>۲. تفاوت مزایای بازنشستگی در دو صندوق فولاد و تأمین اجتماعی نیز باید در نظر گرفته شود. به نوعی که از یک طرف پایداری صندوق تأمین اجتماعی به مخاطره نیافتد و از طرف دیگر بازنشستگان نیز متضرر نگردند.</p>	<p>خزانه‌داری کل پرداخت خواهد شد. میزان واگذاری‌ها هر ساله در بودجه‌های سالیانه پایدار خواهد گردید.</p>	۱۱

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
	۳. شرکت‌های زیان‌ده یا دارای تراز سربه‌سر دولتی نباید به نهاد بیمه‌گر واگذار گردند، این موضوع علاوه بر اینکه سودی را برای صندوق ایجاد نمی‌نماید موجب هزینه‌های اضافی برای سازمان است که باید از حق بیمه افراد پرداخت شود. بنابراین این مسئله خلاف عدالت اجتماعی است.		۱۱
به‌منظور تحقق اهداف مندرج در اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی مبنی بر جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست، بهره‌مندی از محیط زیست مطلوب مندرج در سند چشم‌انداز و اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی محیط زیست، تمامی دستگاه‌های اجرایی و بخش‌های خصوصی و تعاونی نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های عمده، مکلفند نسبت به ارزیابی راهبردی محیط زیست (SEA) و آثار زیست‌محیطی (EIA) با تأکید بر فناوری‌های پیشرفته (همانند سنجش از دور و با اتکا به پرنده‌های بی‌سرنشین و هواگردها) سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های خود براساس شاخص‌ها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست به اجرا درآورند. آیین‌نامه اجرایی این ماده درخصوص تعیین شاخص‌های شناسایی طرح‌های عمده، نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش بر شاخص‌های پایداری، الزامات شاخص‌های پایداری محیط زیست، وظایف و الزامات دستگاه‌های اجرایی برای پیشبرد شاخص‌های یاد شده به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست و با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط، ۶ ماه پس از تصویب قانون در هیئت وزیران به تصویب خواهد رسید.	با برخی اصلاحات عبارتی مناسب ارزیابی می‌شود.	به منظور تحقق اهداف مندرج در اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی مبنی بر جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست، بهره‌مندی از محیط زیست مطلوب مندرج در سند چشم‌انداز و اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی محیط زیست، تمامی دستگاه‌های اجرایی و بخش‌های خصوصی و تعاونی نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های عمده، مکلفند نسبت به ارزیابی راهبردی محیط زیست (SEA) و آثار زیست‌محیطی (EIA) سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های خود براساس شاخص‌ها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست به اجرا درآورند. آیین‌نامه اجرایی این ماده درخصوص تعیین شاخص‌های شناسایی طرح‌های عمده، نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش بر شاخص‌های پایداری، الزامات شاخص‌های پایداری محیط زیست، وظایف و الزامات دستگاه‌های اجرایی برای پیشبرد	۱۲

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
		شاخص‌های یاد شده به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست و با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط، ۶ ماه پس از تصویب قانون در هیئت وزیران به تصویب خواهد رسید.	۱۲
<p>پیشنهاد جایگزین:</p> <p>الف) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸ تا پایان سال دوم برنامه ششم تمدید می‌گردد. کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌هایی که در حال حاضر به موجب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها انجام می‌شود پس از تاریخ مذکور صرفاً براساس سند ملی مدیریت بازار انرژی که تا پایان سال دوم برنامه بر مبنای محورهای زیر به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید مجاز خواهد بود.</p> <p>اول: بهینه‌سازی و اصلاح ناکارآمدی‌ها در حوزه تولید، انتقال، توزیع و مصرف انرژی همزمان با اصلاح قیمت‌های انرژی براساس الگوهای از قبل اعلام شده؛</p> <p>دوم: توزیع منابع آزاد شده میان گروه‌های اولویت‌دار و اهداف مرتبط؛</p> <p>سوم: صرفه‌جویی در مصرف انرژی‌های آلاینده و حفظ ثبات زیست‌محیطی از طریق جایگزینی مصرف انرژی‌های فسیلی با انرژی‌های نو و پاک؛</p>	<p>اکنون و پس از گذشت حدود ۵ سال از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، به جرئت می‌توان گفت نه تنها عمده اهداف مورد نظر از اجرای آن محقق نشده (و یا حداقل گزارشی درخصوص بهبود شاخص‌های مرتبط ارائه نشده است) بلکه موضوع بسیار مهم ساماندهی به بازار انرژی در داخل کشور (مصرف معادل حدود ۴ میلیون بشکه نفت خام در روز در داخل کشور) تحت‌الشعاع پرداخت یارانه نقدی قرار گرفته است که اجرای آن تبعات سنگین اجتماعی و اقتصادی برای کشور به همراه داشته است.</p> <p>بر این مبنا انتظار می‌رفت، دولت که در اجرای قانون مذکور با چالش‌های فراوانی روبرو بوده است، از فرصت برنامه ششم به‌منظور توقف چرخه معیوب اجرای هدفمند کردن یارانه‌ها و اصلاح فرآیند اجرای آن استفاده کند. به‌علاوه اتمام دوره قانونی اجرای قانون هدفمندی همزمان با اتمام برنامه پنجم و نیز تأکید سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه بر تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال</p>	<p>به منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی، هدفمند کردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب، حامل‌های انرژی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، به تدریج تا سال ۱۳۹۹ با توجه به مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، اصلاح و از منابع حاصل به‌صورت هدفمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی از خانوارهای نیازمند و تأمین هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری شرکت‌های ذیربط، در چارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به‌عمل آورد.</p>	۱۳

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>چهارم : توسعه متوازن و پایدار فعالیت‌های بخش انرژی با هدف تأمین مقادیر مورد نیاز انرژی و منابع انرژی در راستای برآورده ساختن نیازهای مصرف‌کنندگان انرژی؛</p> <p>پنجم : ایجاد انگیزه رقابت در بازار انرژی براساس اصل اجتناب از تبعیض و شفافیت؛</p> <p>ششم : بهبود جایگاه انرژی در توسعه ملی پایدار</p> <p>ب) تا پایان سال دوم قانون برنامه ششم توسعه (زمان آغاز اجرای قانون مدیریت بازار انرژی)، قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با اصلاحات زیر اجرا خواهد شد:</p> <p>۱. به منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی، هدفمند کردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب، حامل‌های انرژی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی مناطق مختلف کشور و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، مطابق مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب سال ۱۳۸۸ و اصلاحات بعدی آن افزایش داده و از منابع حاصل به صورت هدفمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی از</p>	<p>و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی (ماده ۱۴)، ضرورت پرداختن به اصلاحات اساسی قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را آشکارتر ساخته بود.</p> <p>علی‌رغم الزامات مذکور، شاهد آن هستیم که این موضوع بسیار مهم، در لایحه برنامه ششم مغفول واقع شده و حتی پایبندی به خود قانون هدفمندی در بُعد مصارف آن نادیده گرفته شده است.</p> <p>شایان ذکر است که تجربه اجرای هدفمندی یارانه‌ها نشان داده است که افزایش صرف قیمت حامل‌های انرژی منجر به افزایش بهره‌وری یا کاهش در مصرف انرژی کشور نشده است. آنچه در این میان مغفول واقع شده ضرورت توجه توأمان به بهینه‌سازی و اصلاح ناکارآمدی‌ها در حوزه تولید، انتقال، توزیع و مصرف انرژی است. توضیح آنکه تلفات عمده انرژی، نه در حوزه مصرف، بلکه در بخش تولید، انتقال و توزیع انرژی رخ می‌دهد و مشاهده روند رو به افزایش آن، ضرورت توجه جدی برای کنترل این حجم از تلفات را نشان می‌دهد.</p> <p>بر این مبنای، اگر بهینه‌سازی مصرف انرژی به‌عنوان یکی از اهداف سیاستی دولت مطرح است، ضروری است که سیاست‌های غیرقیمتی به نحوی بازآرایی شوند که</p>		۱۳

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>خانوارهای نیازمند و تأمین هزینه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های ذیربط در چارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به عمل آورد.</p> <p>۲. به منظور ایجاد شفافیت در اجرای قانون، میزان منابع حاصل شده ناشی از اجرای قانون و روابط مالی حاکم میان ذینفعان، دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندی‌سازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنواتی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.</p> <p>تبصره ۱ - دولت مکلف است اعتبارات منابع و مصارف موضوع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را در چهار ردیف مستقل در لوائح بودجه سنواتی درج کند.</p> <p>تبصره ۲ - جابجایی اعتبارات موضوع این قانون در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) حداکثر ده واحد درصد (۱۰٪) در بودجه‌های سنواتی مجاز است به طوری که کل وجوه حاصل در موارد پیش‌بینی شده در این قانون مصرف شود.</p>	<p>مسیر دستیابی به اهداف این قانون را هموارتر سازند نه اینکه خود، مانعی جدی بر سر راه آن باشند.</p> <p>در نتیجه، آنچه که در این ماده به عنوان هدف در نظر گرفته شده، قابلیت اجرایی نخواهد داشت و به نظر می‌رسد که ساختار انرژی کشور نیاز به تحول اساسی دارد و این ساختار باید به گونه‌ای شکل بگیرد که دستیابی به اهداف تسهیل شود که تأسیس نهاد تنظیم مقررات (رگولاتوری) در بخش انرژی کشور و تأسیس وزارت انرژی از جمله آنهاست.</p> <p>(با توجه به پایان زمان اجرای آن در برنامه پنج‌ساله پنجم) است. با توجه به ناکامی که در تحقق اهداف قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در کشور وجود دارد، آنچه که در این ماده به عنوان هدف در نظر گرفته شده، قابلیت اجرایی نخواهد داشت. در این مورد به نظر می‌رسد که ساختار انرژی کشور نیاز به تحول اساسی دارد و این ساختار باید به گونه‌ای شکل بگیرد که دستیابی به اهداف تسهیل شود که تأسیس نهاد تنظیم مقررات (رگولاتوری) در بخش انرژی کشور و تأسیس وزارت انرژی از جمله آنهاست.</p>		۱۳

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>۳. وزارت تعاون، کار، و رفاه اجتماعی مکلف است حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم به منظور شناسایی افراد نیازمند دریافت یارانه، پایگاه اطلاعاتی مشتمل بر اطلاعات هویتی، مالی، پولی، اعتباری، سرمایه‌ای و ملکی اشخاص حقیقی را ایجاد نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلف به ارائه اطلاعات مذکور به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.</p> <p>۴. دولت مکلف است مبتنی بر این پایگاه اطلاعاتی و سایر پایگاه‌های موجود افراد نیازمند را تشخیص داده و حداکثر تا سقف ۶۰ درصد منابع حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را، برای مصارف موضوع ماده (۷) قانون مذکور با اولویت پوشش خدمات لایه مساعدت و استقرار بیمه اجتماعی فراگیر خاص اقشار غیرمزد و حقوق‌بگیر پرداخت نماید.</p>			۱۳
<p>پیشنهاد اصلاحی و جایگزین:</p> <p>دولت مکلف است به منظور مقابله با بحران کم‌آبی، تأمین حقابه‌های زیست‌محیطی برای پایداری سرزمین، پایداری و افزایش تولید در بخش کشاورزی، تعادل بخشی به سفره‌های زیرزمینی و ارتقای بهره‌وری و جبران بیلان آب به میزان ۱۱ میلیارد مترمکعب در سال پایانی برنامه، اقدامات زیر را به عمل آورد:</p>	<p>پس از الحاق برخی بندها که در پیشنهاد مرکز آمده است، این حکم مناسب ارزیابی می‌شود:</p>	<p>۱. به منظور مقابله با بحران کم‌آبی و رهاسازی حقابه‌های زیست‌محیطی برای پایداری سرزمین و تولید پایدار در بخش کشاورزی، تعادل بخشی به سفره‌های زیرزمینی و همچنین کاهش مصرف سالیانه آب به میزان ۱۱ میلیارد مترمکعب تا سال پایان برنامه اقدام زیر انجام می‌گیرد:</p>	۱۴

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>الف) افزایش عملکرد در واحد سطح و افزایش بهره‌وری در تولید محصولات کشاورزی و با اولویت محصولات دارای مزیت نسبی و ارزش صادراتی بالا و ارقام با نیاز آبی کمتر و سازگار با شوری، مقاوم به خشکی</p> <p>ب) توسعه روش‌های آبیاری نوین حداقل به میزان (۵۰۰) هزار هکتار در سال، اجرای عملیات آب و خاک (سازه‌ای و غیرسازه‌ای) حداقل به میزان (۵۰۰) هزار هکتار در سال، توسعه آب‌بندان‌ها و سیستم‌های سطوح آبیگر حداقل به میزان (۱۰۰,۰۰۰) هکتار سالیانه</p> <p>تبصره- برای هزینه‌های اجرای توسعه روش‌های آبیاری نوین حداقل هشتاد و پنج (۸۵٪) درصد به‌عنوان کمک بلاعوض توسط دولت تأمین و پرداخت می‌شود.</p> <p>ج) ممنوعیت ایجاد تقاضای جدید برای آب کشاورزی در دشت‌های ممنوعه و بحرانی، تحویل حجمی آب در زمان و مکان مورد تقاضا به میزان نیاز کشاورزان و توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت از فضای باز به فضای کنترل شده</p> <p>د) اعمال مدیریت جهت جلوگیری، عدم پرداخت هرگونه یارانه و حمایت مالی محصولاتی که برخلاف الگوی کشت، تولید می‌شوند</p> <p>ه) تهیه، تدوین و اجرای سند راهبردی توسعه آب، محیط زیست و کشاورزی حداکثر ظرف یکسال از تصویب این قانون</p>		<p>الف) افزایش عملکرد در واحد سطح و عدم توسعه سطح کل زیر کشت، به‌کارگیری ارقام و گونه‌های مقاوم به خشکی و شوری، رعایت الگوی کشت مناسب با منطقه.</p> <p>ب) ارتقای شاخص بهره‌وری آب کشاورزی با توسعه روش‌های نوین آبیاری حداقل به میزان سالانه ۴۰۰ هزار هکتار با پرداخت تا ۸۵ درصد هزینه اجرای عملیات به‌عنوان کمک دولت به‌صورت بلاعوض، اعمال مدیریت تقاضای مصرف آب با مشارکت ذینفعان در حوضه‌های آبریز، تحویل حجمی آب در زمان و مکان مورد نیاز.</p> <p>ج) اقدام برای احیا و تقویت منابع آب‌های زیرزمینی با اجرای روش‌های مناسب تعادل بخشی، تغذیه مصنوعی، پخش سیلاب، آبخیزداری و آبخوان‌داری، مسلوب‌المنفعه نمودن چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری و نصب کنتور هوشمند حجمی آب و برق بر روی چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری.</p> <p>د) ارائه حمایت‌های لازم برای توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت محصولاتی که قابلیت انتقال از فضای باز به گلخانه را دارند و اعمال محدودیت و یا</p>	۱۴

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>(و) احیا و مرمت و لایروبی قنوات به میزان (۱۵,۰۰۰) کیلومتر در طول سال‌های برنامه، با تأکید بر فعالیت‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری برای احیای قنوات</p> <p>(ز) ایجاد زیرساخت‌های مربوطه برای پرورش دویست‌هزار تن ماهی در قفس در پایان برنامه و توسعه فعالیت‌های شیلاتی و ایجاد تأسیسات زیربنایی در سواحل کشور با اولویت سواحل مکران</p> <p>(ح) برداشت و انتقال آب از دریاچه‌های بسته به‌ویژه خزر، تالاب‌ها و سایر زیستگاه‌های حساس کشور ممنوع می‌باشد و انتقال آب بین حوضه‌ای داخلی جدید صرفاً پس از ارزیابی آثار زیست‌محیطی، تأمین نیازهای مبدأ و حقا به زیست‌محیطی و اعمال روش‌های مدیریتی منابع آب و افزایش بهره‌وری در مقصد برای تأمین آب شرب در شرایط بحران دائمی و با هدف مدیریت جامع منابع آب کشور امکانپذیر است.</p> <p>(ط) ساماندهی مجدد شرکت‌های آب منطقه‌ای استانی با رویکرد تقویت مدیریت حوضه آبریز</p> <p>(ی) طراحی و اجرای الگوی کشت با تأکید بر محصولات راهبردی و ارتقای بهره‌وری آب و در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و تأمین منابع و الزامات مورد نیاز در قالب بودجه سنواتی</p> <p>(ک) ساماندهی نظام‌های بهره‌برداری آب و زمین و ایجاد و توسعه تشکل‌های مرتبط</p>		<p>ممنوعیت کشت این محصولات حسب مورد با توجه به ظرفیت‌های ایجاد شده گلخانه‌ای.</p> <p>ه) اعمال مدیریت جهت جلوگیری عدم پرداخت هرگونه یارانه و حمایت مالی به محصولات که برخلاف الگوی کشت تولید می‌شوند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>وزارت نیرو مکلف است در راستای حفاظت کمی و کیفی منابع آب و تعیین قیمت تمام شده آن، ضوابط قیمتگذاری و بهای آب مصرفی بهره‌برداران متخلف اعم از صنعتی، خدماتی و کشاورزی را با لحاظ نمودن ارزش اقتصادی آب، نحوه استحصال آب و با رعایت ملاحظات اجتماعی و زیست‌محیطی در تمامی بخش‌های مصرف و ضوابط اخذ جریمه مشترکین پرمصرف در ازای مصارف مازاد بر الگوی مصرف برای کاربری خانگی و غیرخانگی را ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد رسانده و اجرایی نماید.</p>	۱۴

پیشنهاد مرکز	اظهار نظر کارشناسی	لایحه برنامه ششم	
		شرح ماده	ماده
<p>ل) نوسازی (۷۰۰,۰۰۰) هزار هکتار از باغ‌های کشور و تجهیز آنها به آبیاری نوین</p> <p>م) مسلوب‌المنفعه نمودن چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری، اعمال محدودیت کف‌شکنی و نصب کنتور حجمی آب با اعطای تسهیلات از وجوه اداره شده بر روی کلیه چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری تا پایان برنامه</p> <p>ن) دولت مکلف است با استفاده از منابع بودجه‌ای و معادل ریالی دومیلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی و همچنین با استفاده از تسهیلات دریافتی از بانک‌های بین‌المللی نظیر بانک جهانی، بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه و تجارت اکو و مشارکت بخش خصوصی و سایر منابع، تدابیری اتخاذ نماید تا پساب و فاضلاب حاصل از فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و خانگی با اولویت مناطق ساحلی پس از تصفیه و سالم‌سازی به چرخه طبیعی و مصرف همان حوضه گردد به‌گونه‌ای که هر سال میزان برخورداری شهرها و روستاهای تحت پوشش شبکه تصفیه فاضلاب و پساب، حداقل ده (۱۰٪) درصد نسبت به سال قبل افزایش یابد.</p> <p>س) تأمین، تخصیص و رهاسازی حبابه‌های زیست‌محیطی رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌ها و حفظ شرایط مناسب طبیعی آنها توسط وزارت نیرو</p> <p>ع) برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی به‌صورت رایگان با هدف کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی</p>			۱۴

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۱۰۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: «لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) - ویرایش جایگزین» ۱. بررسی مواد (۱) تا (۱۴)

تهیه‌کنندگان: معاونت پژوهش‌های اقتصادی، معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی، معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی، معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

تدوین کننده: ایمان تهرانی

همکار: مهدی رزم‌آهنگ

ناظران علمی: محمد قاسمی، رضا زمانی

متقاضی: کمیسیون تلفیق برنامه ششم توسعه

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه کلیدی:

برنامه ششم توسعه

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۸/۹